

Mark

Delårsrapport Marks kommun

Marks kommun

2024

Innehållsförteckning

1 Delårsrapportens struktur	3
2 Sammanfattning	4
3 Förvaltningsberättelse	5
3.1 Översikt över verksamhetens utveckling	5
3.2 Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	6
3.3 Händelser av väsentlig betydelse.....	7
3.4 God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning.....	10
3.5 Balanskravsresultat	15
3.6 Väsentliga personalförhållanden	15
3.7 Förväntad utveckling	19
4 Ekonomisk redovisning	21
4.1 Tillämpade redovisningsprinciper.....	21
4.2 Resultaträkning.....	23
4.3 Balansräkning.....	24
4.4 Kassaflödesanalys	25
4.5 Noter Marks kommun	25
4.6 Driftredovisning.....	33
4.7 Investeringsredovisning.....	35
4.8 Uppföljning av vatten- och avloppsförsörjningsverksamheten.....	36
4.9 Sammanställd redovisning	37
5 Övrigt	38
5.1 Verksamhetsberättelse.....	38
5.2 Utlåtande över delårsrapporten.....	38

1 Delårsrapportens struktur

Delårsrapporten upprättas för årets första åtta månader och innehåller en prognos för helåret.

Med hänsyn till krav på snabb information, delårsrapporten ska enligt kommunallagen överlämnas till kommunfullmäktige och revisorerna senast två månader efter delårsperiodens slut, väljer kommunen att i mindre omfattning än i årsredovisningen tillhandahålla information i sina delårsrapporter. Den som har tillgång till delårsrapporten förutsätts därmed att ha tillgång till kommunens senaste årsredovisning. Marks kommuns årsredovisning för 2023 finns att läsa på mark.se.

Del 1. Delårsrapportens struktur

Del 2. Sammanfattning

Sammanfattning av verksamhet, personal och ekonomi.

Del 3. Förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen innehåller en översikt över utvecklingen av den kommunala koncernens verksamhet. Förvaltningsberättelsen syftar till att ge en övergripande och tydlig bild av Marks kommuns verksamhet under det gångna året.

Del 4. Ekonomisk redovisning

Avsnittet börjar med de redovisningsprinciper som kommunen tillämpar och därefter följer kommunens och koncernens ekonomiska redovisning i form av resultat- och balansräkning med flera rapporter.

Del 5. Övrigt

Rapporten avslutas med en beskrivning av var nämnder och bolags delårsrapporter (verksamhetsberättelser) kan läsas samt hur granskningsrapporten kommer att presenteras.

2 Sammanfattning

Delårsrapporten är kommunstyrelsens rapport till kommunfullmäktige om kommunens totala verksamhet och ekonomi under januari-augusti 2024. Den är också information till externa intressenter så som näringslivet, leverantörer, kreditgivare, samarbetspartners och andra offentliga myndigheter samt till kommuninvånarna. Här kan du läsa om vilka mål som satts upp, hur måluppfyllelsen har gått och hur skattepengarna har använts.

Kommunorganisationen har två gemensamma mål - *bästa barnkommun* och *bästa företagskommun*. Ett fokuserat arbete görs för att förbättra inom dessa båda mål, det är dock ett stort arbete kvar innan vi nått de långsiktiga målen.

Inom förskola och skola har flera insatser gjorts mot bästa barnkommun, bland annat ett arbete för att främja hälsa och läskunnighet och arbete för tillgängliga lärmiljö. En nystartad insats är att en läsambassadör under ett år ska arbeta med att öka läsandet bland barn i kommunen, i samverkan mellan skola, skolbibliotek och föräldrar. Exempel på andra genomförda aktiviteter inkluderar arbetet med barn i socioekonomisk utsatthet, föräldrastöd och informationsinsatser på Prismen och föreläsningar om vardagsekonomi på Öppna förskolan. Ett nytt samarbete har inleddes mellan socialförvaltningen och barn- och utbildningsförvaltningen för att adressera barn med allvarlig problematisk skolfrånvaro.

Sveriges Kommuner och Regioners, SKR:s, Insiktsmätning är en undersökning som mäter företagens upplevelse av servicegraden i myndighetsutövningen i faktiska ärenden. I insikt mäts servicegraden inom myndighetsområden som brandskydd, bygglov, markupplåtelse, miljö- och hälsoskydd, livsmedelskontroll och serveringstillstånd. Resultatet för NKI 2023 kom under 2024 och där kan konstateras att företagen i Mark ger kommunen ett högt betyg -72 på NKI-skalan. Sedan kommunen började mäta sin service genom Insiktsundersökningen år 2017, har Marks kommun klättrat på NKI-skalan.

Den totala prognosen för nämndernas ekonomi är -22,5 mnkr. De största anpassningsbehoven finns inom barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden. Nämnder har gjort anpassningar och åtgärder i över ett år och nu syns försiktigt positiva signaler då samtliga nämnder med underskott förbättrat sina prognoser jämfört med aprilrapporten. Det är av vikt att nämndernas följsamhet mot budget stärks inte bara för innevarande år utan framförallt för att klara ekonomi och verksamhet de närmast kommande åren. Åtgärder och tydliga prioriteringar av uppdrag och uppgifter krävs inom nämnderna för att klara av att leverera på helheten.

Den kostnadsökning och de anpassningar som skett inom delar av kommunen innebär inbromsning för viss verksamhetsutveckling, lägre bemanning, prioriteringar av uppdrag och det kommer troligen påverka dem vi är till för. Ett utmanande ekonomiskt läge är samtidigt en miljö där vi tvingas prova nya arbetssätt och på så vis en bättre miljö för utvecklingsfrågor än de goda åren.

Periodens resultat för januari till augusti var 79,3 mnkr. Det kan jämföras med motsvarande period föregående år då resultatet var 77,4 mnkr. För hela året 2023 blev resultatet 29,9 mnkr vilket då motsvarade ett överskott mot budget på 12,3 mnkr.

Resultatprognos Marks kommun augusti 2024	mnkr
Budgererat resultat	25,5
Nämndernas prognos	-22,5
Gemensamma verksamheter	-36,7
Skatteintäkter och utjämning	44,1
Finansnetto	2,9
Årets resultat	13,3

Resultatprognosen pekar på ett resultat 2024 om 13,3 mnkr, vilket är en förbättring med 2 mnkr jämfört med prognosen i aprilrapporten. Förbättringen beror på förbättrade prognoser från nämnderna jämfört med i aprilrapporten. Jämfört med årets budgeterade resultat på 25,5 mnkr innebär resultatprognosen ett resultat som är 12 mnkr lägre/sämre än budget, vilket är mindre än 0,5 procent av budgeterad nettokostnad.

3 Förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen syftar till att ge en övergripande och tydlig bild av Marks kommuns verksamhet under året. Det är den samlade kommunala verksamheten oberoende av hur verksamheten är organiserad och med fokus på väsentligheter.

3.1 Översikt över verksamhetens utveckling

Utvecklingen redovisas genom att det som hänt hittills under året och prognoser för helåret tillsammans med tidigare år för kommunen och koncernen. Väsentliga förändringar mellan åren kommenteras ur ett verksamhetsperspektiv. Detta gäller både utvecklingen sedan föregående år och mer långsiktiga utvecklingsmönster.

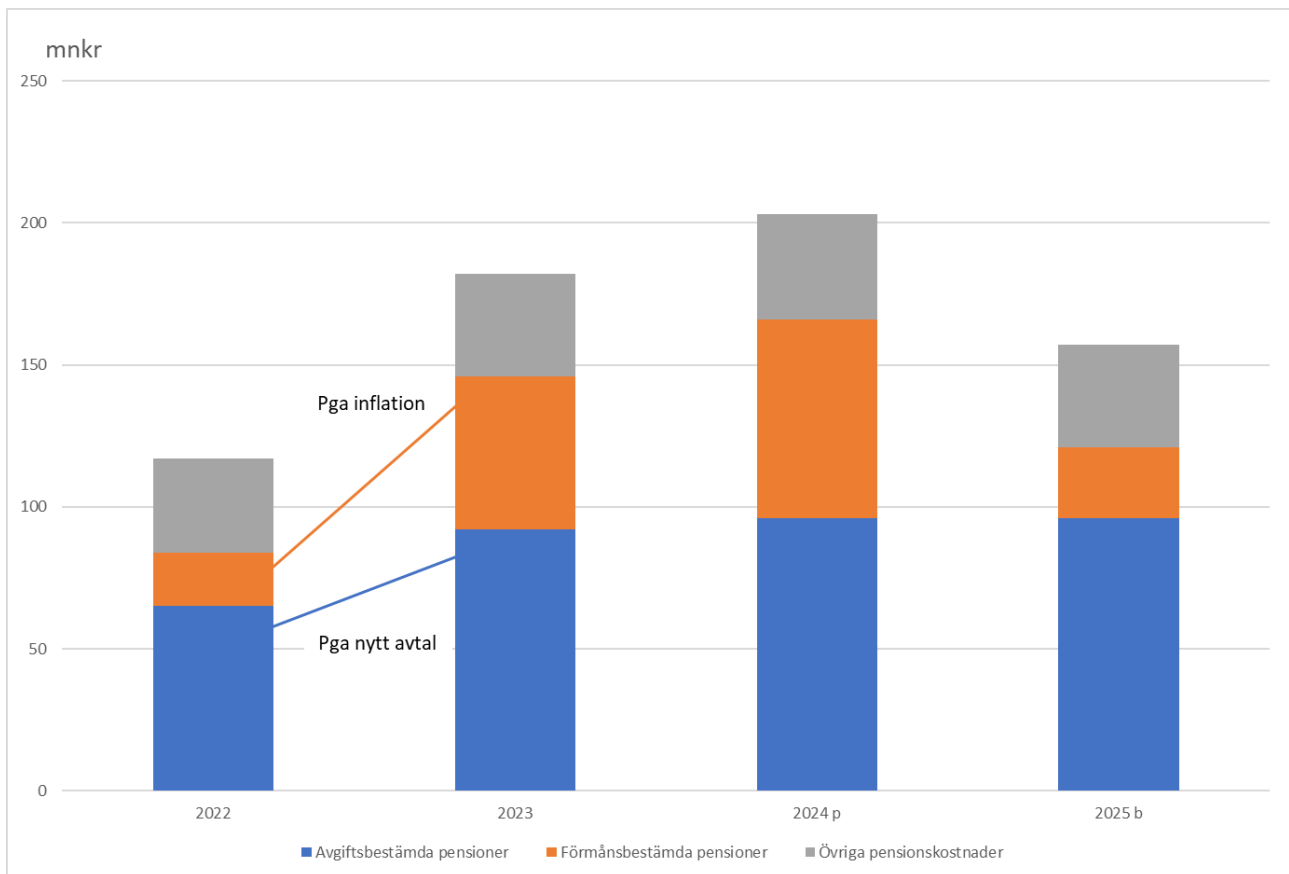
Resultatnivån för kommunkoncernen sjönk betydligt 2023 och är kvar på låg nivå även 2024 enligt prognoser i denna rapport. Det är framför allt verksamhetens kostnader som ökar med 6,2 procent som bidrar till lägre resultat. Investeringarna för koncernen förväntas hamna på 498 mnkr vilket är en fortsatt för hög nivå för att ha en bibehållen ekonomisk ställning. För att kommunkoncernen ska behålla sin relativt starka finansiella ställning behöver självfinansieringsdelen av framtida investeringar öka, antingen genom högre resultat, lägre investeringstakt eller en kombination av dessa.

Kommunkoncernen (mnkr)	2020	2021	2022	2023	2024p
Verksamhetens intäkter	738,8	729,1	767,0	789,4	853,1
Verksamhetens kostnader	-2 678,1	-2 717,6	-2 843,6	-3 046,8	-3 234,5
Årets resultat	75,9	129,7	140,8	38,9	14,3
Soliditet (%)	44,5	44,2	45,7	44,3	42,1
Långfristig låneskuld	1 488,0	1 648,0	1 662,0	1 806,5	2 036,0
Skuld per invånare (kr)	63 048	67 836	68 132	71 970	79 170
Investeringar per invånare	14 919	13 176	9 545	11 807	14 100

Kommunens resultat prognostiseras bli lägre än resultatet 2023 och landa på 13,3 mnkr. Verksamhetens kostnader ökar med 6,5 procent medan skatteintäkter och utjämning endast ökar med 4,1 procent vilket betyder att vi ser en urholkning av skatteunderlaget i reala termer precis som under 2023. Investeringarna är som budgeterat fortsatt på en hög nivå och prognostiseras till 372,7 mnkr. I siffran ingår investeringar i taxefinansierad verksamhet. En hög investeringsnivå i kombination med ett lägre resultat innebär att självfinansieringsgraden går ner från ett utfall på 40,7 procent 2023 till prognostiserat 33,9 procent. I snitt har självfinansieringsgraden de senaste fyra åren varit 53,5 procent. Stort fokus ligger fortsatt på rimliga investeringsnivåer och i planeringen framåt har ett stort steg tagits mot lägre nivåer från och med 2025. Kommunen fortsätter låna upp långfristigt för att finansiera investeringar. Prognosen är att upplåningen vid årets slut uppgår till 600 mnkr för kommunen. Stigande räntenivåer innebär att ökad upplåning ger ökad finansiell risk och minskar det finansiella handlingsutrymmet.

Kommunen (mnkr)	2020	2021	2022	2023	2024p
Verksamhetens intäkter	488,6	467,7	484,6	493,7	557,5
Verksamhetens kostnader	-2 539,7	-2 563,2	-2 661,4	-2 848,8	-3 034,4
Avskrivningar	-82,1	-98,0	-109,8	-118,3	-113,1
Skatteintäkter och utjämning	2 181,8	2 295,7	2 403,3	2 508,2	2 612,1
Årets resultat	54,5	106,8	118,4	29,9	13,3
Soliditet (%)	70,3	65,0	65,0	42,9	41,0
Soliditet inkl total pensionsförpliktelse (%)	44,9	42,9	44,9	29,7	28,4
Soliditet exkl skulder hos kommunala bolag	70,3	65,0	65,0	61,2	57,9
Investeringar	397,2	347,2	285,1	364,6	372,7
Självfinansieringsgrad (%)	34,4	59,0	80,0	40,7	33,9
Kommunal skattesats (%)	21,51	21,51	21,51	21,51	21,51

Prognosen för verksamhetens kostnader visar på en ökning. En stor bidragande orsak är högre personalkostnader och då främst kraftigt ökade pensionskostnader precis som 2023. Den huvudsakliga förklaringen är inflationen men även effekter av nytt pensionsavtal tynger utvecklingen 2024.

3.2 Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Här beskrivs i huvudsak omvärldsförhållanden som påverkar kommunen direkt eller indirekt och därmed är viktiga för bedömningen av kommunens resultat och ekonomisk ställning.

Samhällsekonomisk utveckling

År 2024 är andra året i rad då kommuner och regioner påverkas av reallt urholkade skatteintäkter. Kommunernas resultat 2023 var ännu starkare än förväntat, bland annat på grund av stor återhållsamhet och hög ökning av skatteunderlaget, då sysselsättningen hölls uppe av att arbetsgivarna i det längsta behöll sin arbetskraft. I år kommer skatteunderlaget att öka betydligt långsammare än normalt samtidigt som sektorn fortsätter påverkas av höga kostnadsökningar främst från pensionskostnaderna. Även om resultaten i sektorn kommer att stärkas från och med 2025 ökar låneskulden på grund av stora investeringsbehov. En klart lägre befolkningstillväxt, där antalet barn och unga minskar rejält, kommer också att sätta sin prägel på sektorn kommande år.

I reala termer minskar skatteunderlaget både 2023 och 2024 av en kombination av hög inflation och svag nominell skatteunderlagstillväxt 2024. Prisökningarna beror främst på ökade kostnader för avtalspensioner. Det dröjer till 2025 innan skatteunderlaget reallt sett överträffar 2022 års nivå. Även om skatteunderlaget i reala termer stärks ytterligare 2026 och 2027 beräknas köpkraften 2027 vara klart under den nivå som hade getts av en historisk trend.

Befolkningen minskade år 2023 i 193 kommuner och minskar behovet av förskola, skola och omsorg

Efter många år med kraftig befolkningsökning där arbetet i flera kommuner varit inriktat på tillväxt, kan inställningen fortfarande på många håll vara att kommunen inte växt 2023 till följd av lågkonjunkturen och stoppet i bostadsbyggandet. Det kan ta tid att inse att detta är inte tillfälligt. När Statistiska centralbyrån i slutet av april presenterade sin nya befolkningsframskrivning visar den att 2023 är början på det nya normala.

Vid 2023 års slut visade det sig att fertiliteten blev den lägsta sedan den började mätas i Sverige 1749. Detta kombinerat med relativt låg invandring och att Skatteverket rensat i sina register gjorde att 193 av Sveriges kommuner minskade sitt invånarantal 2023.

Jämfört med den befolkningsframskrivning SCB gjorde 2023 är befolkningstillväxten i årets prognos mer än halverad de närmaste tio åren. Antalet barn och unga beräknas minska med 200 000 fram till 2033. Det

kommer alltså inte bara att bli svagare skatteintäkter än många räknat med utan det innebär också betydligt mindre behov av förskola, skola, barnomsorg, förlossningsverksamhet samt MVC och BVC. Samtidigt ökar antalet personer över 80 år i stort sett i samma takt som i tidigare prognoser. Förändringen innebär att resurser kommande år måste ställas om från verksamheter riktade mot barn och unga till verksamheter riktade mot äldre.

Källa: SKR:s ekonomirapport maj 2024

Digitalisering högt upp på SKR:s agenda

Sveriges kommuner har enats om en strategisk agenda – ett handslag för välfärdsutveckling genom digitalisering. SKR, Adda och Inera har lett arbetet tillsammans. I juni 2024 skickade SKR ut fyra av de prioriterade initiativen som färdigpaketerade erbjudanden till alla kommuner. Handslaget utgör strategisk grund för digitaliseringsarbetet. Här anges vision och inriktning. Handslaget är beslutat politiskt i SKR:s styrelse och gäller tills vidare.

Källa SKR.se, digitalisering

Befolkningsutveckling

Marks kommuns befolkningsutveckling uppvisar under första halvåret 2024 en minskning med 26 invånare, från 35 277 till 35 251. Fram till dagens datum (2024-09-12) har befolkningsutvecklingen minskat med ytterligare 57 invånare till 35 194, vilket ger en total minskning med 83 invånare. Förändringen förklaras av ett positivt födelsenetto (+10 invånare) men ett negativt flyttningsnetto (-93 invånare). Vidare har 245 barn fötts, 235 personer har avlidit, 910 har flyttat in, 1037 har flyttat ut, 105 har invandrat och 71 har utvandrat.

Bostadsförsörjning

Under första halvåret 2024 tillkom 13 nya bostäder i form av enbostadshus i kommunen. Byggbranschen är inne i en lågkonjunktur vilket haft en kraftigt negativ påverkan på antalet sökta bygglov. Detta märktes tydligt under hösten 2022 och har hållit i sig under hela 2023. Antal ansökta bygglov i kommunen minskat med en tredjedel. Antalet bygglovsansökningar för nybyggnation har dock minskat ännu kraftigare. Under 2023 inkom 30 ansökningar om bygglov för att bygga nya bostäder, vilket kan jämföras med 2022 då det inkom 64 ansökningar och 2021 med 124 ansökningar.

Byggnationen ligger fortfarande under 2024 på en låg nivå till följd av lågkonjunkturen i byggbranschen och det samhällsekonomiska läget med kostnadsökningar och räntor på en relativt hög nivå. Det är svårt att veta när utvecklingen kommer att vända - om det kommer ske i år eller kommande år. Antalet bygglov och förhandsbesked ligger ungefär på samma nivå jämfört med samma period föregående år.

Marks Bostads AB har uppdraget att under 2025-2028 i tillskapa 240 lägenheter vilket ger i snitt 60 lägenheter per år. Utveckling av Kv. Kinnaström pågår med förnyad upphandling och byggstart som planeras under 2024 med totalt 81 lägenheter att färdigställas succesivt under 2025-2026. I närtid jobbar bostadsbolaget för att skapa förutsättningar för byggnation i såväl Fritsla, Horred, Hyssna som Hajom, Berghem och Öxabäck.

Flera spännande detaljplaner pågående i olika skeden. Detaljplanen för Öxabäck Stom möjliggör för cirka nya 30 villor och radhus i Öxabäck. Planen för Kvarteret Folkskolan börjar närma sig antagande då några sista justeringar och rapporter bara återstår. I detaljplanen för Smälteryd kommer ett samrådsmöte hållas med Länsstyrelsen i september om tillståndsansökan för vattenverksamhet i samband med de stabiliseringsåtgärder som behöver ske i Storån.

3.3 Händelser av väsentlig betydelse

Under denna rubrik ges upplysningar och viktiga händelser som inträffat under året. Det handlar bland annat om köp, försäljningar, större investeringar och betydande rättstvister och ett axplock från året som gått.

Väsentliga händelser och utvecklingsarbeten i nämnder och bolag

Insatserna inom bästa barnkommun har fortsatt under året. Bland annat insatser inom delaktighet och inflytande och en nystartad insats inom läsning och språkutveckling där en läsambassadör under ett år ska arbeta med att öka läsandet bland barn i kommunen, i samverkan mellan skola, skolbibliotek och föräldrar.

Varje år får ungdomarna som är mellan 16 och 18 år busskort att använda under sommarlovet. Från och med 2024 kommer ungdomar även få fria bussresor under jullovet, vilket är ett starkt önskemål som framförts av ungdomarna bland annat vid demokratidialog i samband med kommunfullmäktige 21 mars.

Utvecklingen av kommunens infrastruktur fortsätter. Trafikverket har utsett projektledare för förbifart Skene samt utbyggnad av väg 156 till en 2+1 väg för sträckan Backadal-Bonared och arbetet för att ta fram vägplaner för förbifart Skene samt sträckan Backadal-Bonared (strax innan Hyssna Handel) har inletts.

Flera spännande detaljplaner är pågående i olika skeden. Detaljplanen för Öxabäck Stom möjliggör för cirka nya 30 villor och radhus i Öxabäck. Planen för Kvarteret Folkskolan börjar närma sig antagande då några sista justeringar och rapporter bara återstår. I detaljplanen för Smälteryd kommer ett samrådsmöte hållas med Länsstyrelsen i september om tillståndsansökan för vattenverksamhet i samband med de stabiliseringsåtgärder som behöver ske i Storån.

Under början av året kopplades Almered, Stjärnhult, Balltjärn och Lillaskog till den 28 kilometer långa överföringsledningen som knyter samman centralorten med de nordvästra delarna av kommunen. Överföringsledningen har möjliggjort för kommunal VA-anslutning av både befintliga och nya bostäder, vilket skapar förutsättningar för utveckling i Marks kommun.

Samarbetet med kommunens trygghetssamordnare och polis fortgår bland annat genom arbetet med att utveckla forumet för Effektiv Samordning för Trygghet, EST, i syfte att jobba med trygga offentliga miljöer inom kommunen jämte våra bostadsområden.

Saneringen av Örby sågverk är färdig och ett 25 år gammalt tillsynsärende kan avslutas. Det förorenade området har sanerats från kemikalierester efter impregneringen av virke som gjordes på platsen förr. Sågverksdammen är färdigutredd avseende förorenad mark inför rivning av dämnet. Både sågverket och dammen ligger inom primär skyddszon för vattentäkten i Örby.

Val till Europaparlamentet har genomförts och röster har tagits emot genom utlandsröster, förtidsröstning samt röstning i vallokal på valdagen den 9 juni.

Samverkan mellan biblioteken i de åtta sjuhäradskommunerna togs i drift under delåret. Nu finns ett gemensamt bibliotekssystem som innebär att man kan låna, beställa och lämna böcker med samma lånekort och på vilket bibliotek som helst i delregionen.

Verksamhetsutvecklingen mot "en mötesplats för alla sinnen" har fortsatt under året, exempelvis genom en bibliotekshörna för ökad läsning, och nya typer av arrangemang i badhuset.

En 225 år gammalt träd, en bok, har skyddats som naturminne vid Uddared i Örby.

Kommunen har under 2024 haft igång krisledningsorganisationen för att hantera samhällsstörningar, bland annat ett strömavbrott av stor omfattning och sviktande nivåer i kommunens vattenreservoarer. I maj utfärdades ett bevattningsförbud då tillräckligt med vatten för att hålla bra nivåer i reservoarerna inte kunde produceras. Detta berodde på en kombination av underhåll av vattenverk och vattenläckor.

Markförslaget som infördes den 1 mars är en ny form av medborgarförslag i Marks kommun. Tanken bakom Markförslaget är att öka engagemanget hos invånarna och att stärka lokaldemokratien. Markförslaget fungerar som en digital e-tjänst på kommunens webbplats där man kan lämna förslag på förbättringar inom kommunens olika verksamheter. Ett Markförslag som får stöd av 50 eller flera personer efter 60 dagar överlämnas för politisk behandling till ansvarig nämnd eller styrelse.

Kommunens nya webbplats lanserades i slutet av april. Syftet med den nya webbplatsen är att information om kommunens verksamheter ska bli mer lättillgänglig för kommunens olika målgrupper, och bättre svara upp emot målgruppernas behov och förväntningar på en modern webbplats. Den nya webbplatsen placerar kommunen i toppskiktet mätningar som gjorts.

Skapa tillsammans med markbon

Ett axplock av det som hänt under året.

Organisationen Företagarna tillsammans med kommunorganisationen anordnade under våren ett lunchmöte på temat säkerhet. Detta var en fortsättning på den dialog som inleddes hösten 2023 i kommunstyrelsen tillsammans med Företagarna. Säkerhetsfrågor är prioriterade för många företag och ifrån kommunens sida vill vi gärna kroka arm och hitta vägar fram för en trygg och säker kommun. Mötet resulterade i information om bland annat arbetssättet Effektiv samordning för trygghet ,EST, och där kommunens företagare nu kan rapportera in och bidra till den lägesrapport som tas fram. Kommunpolisen deltog också och berättade hur de arbetar med trygghetsskapande åtgärder. Nästa möte kommer äga rum under beredskapsveckan vecka 39 och anordnare av den träffen är ett samskapande mellan Näringslivsrådet och delar av kommunorganisationen.

Flera företagsträffar har arrangerats under våren och en ny plattform för möten riktade till kommunens mindre företag startades upp och det i samverkan med organisationen Företagarna.

Kommunens kompetensförsörjningsråd har haft möte där kommunorganisationen och företagare möts för

att långsiktigt arbeta för en stark kompetensförsörjning och där har bland annat beslutats att en ny behovsanalys av företagets kompetensbehov ska göras.

Inför hösten planeras en Industridag där kommunens elever i klass åtta erbjuds att delta på företagsbesök på industriföretag i Mark. Detta arbete görs tillsammans med skolan, MFIF (Markföretagens Intresseförening) och IUC Borås (Industriella utvecklings centra).

Kommunen deltog på Tillgänglighetsdagen den 22 maj vid Kungsfors köpcenter. På inbjudan av Funktionsrätt Mark deltog representanter från kommunstyrelsens förvaltning. Kommunen förde dialog med kommunmedlemmarna om civil beredskap. I samband med detta inhämtades synpunkter och behov kopplade till upprättandet av trygghetspunkter i kommunen. Dessa synpunkter kommer att beaktas i det fortsatta arbetet med att inrätta trygghetspunkter och att stärka kommuninvånarnas försvarsvilja.

Under hösten planeras möten med de föreningar som har verksamhet i Kinnahallen för att ta in deras behov inför planerad uppfräschning av hallen för de 5 mnkr som finns avsatta i kommunfullmäktiges budget under 2025 och 2026 (2,5 mnkr per år).

Arbetsmarknadscenter och Vuxenutbildningen är under tiden del av Salam ett projekt finansierat med Interreg Europe medel, som egen projektpartner med beviljade medel i samarbete med Västra Götalandsregionen. Syftet är att utveckla policy och metoder för att på skynda nyanländas och UVAS (unga som varken arbetar eller studerar) etablering på arbetsmarknaden. Lokalt har vi samverkansavtal med näringslivet genom Företagarna i Mark och Markföretagens intresseförening, samt civilsamhället genom Studieförbundet Vuxenskolan och Rädda Barnens regionkontor. Övriga projektpartners är regionerna, Toscana, Catalonien, Baden-Württemberg, Loiare, Rumänien.

Det pågår även en dialog och samverkan med basketklubben och handbollsklubben i Marks kommun avseende utveckling av Campus-området vid Kunskapens Hus.

I Sätilla har dialog med intressenter kring bro över Storån påbörjats där kommunen i ett första skede behövt göra en egen analys av förutsättningarna.

Berörda medarbetare inom kommunen konstaterar att tillsammanskapandet med kommunmedlemmar, näringsliv och föreningar är väldigt intressant, nödvändigt och samtidigt svårt. Det tar tid att hitta fram till gemensamma lösningar där båda parter är nöjda med ansvars- och kostnadsfördelning. Ännu finns ofta en förväntan på snabba åtgärder där kommunen bidrar mest samtidigt som de resurser kommunen har är begränsade.

Inom Bästa barnkommun och insatsområdet Delaktighet och inflytande är samverkan stor med andra organisationer och ungdomar. Här kan nämnas Marks Bostad, RF-SISU, hyresgästföreningen, Navet Science Center. Syftet är att främja ungdomars möjlighet till inflytande och delaktighet. Projektet "I rörelse" inom insatsområdet Brygga mellan skola och fritid bedrivs i ett samarbete mellan det lokala föreningslivet, RF-SISU och VGR. Syftet är att öka jämlikheten inom idrottande och fysisk aktivitet.

Samarbete har skett med konstnär för att ge besökare hos Kaskad en ny upplevelse av badhuset. Samarbete har även skett med företagare för att arrangera SPA-event på internationella kvinnodagen.

För en ansökan om att utse Häggådalen till ett UNESCO världsarv samarbetar vi med akademien (Göteborgs universitet), föreningslivet (Förläggarföreningen i Sjuhärad, Kinna hembygdsförening, De sju häradernas kulturhistoriska förening), näringslivet (Ludvig Svensson AB), offentlig sektor (Borås Stad, Västra Götalandsregionen) med flera.

Rydals museum har genom att delta i och även driva delar av projekten BeCultour och Create, Design & Engage arbetat dels med hållbar besöksnäring som motor för innovation och platsutveckling med samhället Rydal och dels undersöka möjligheten till konstnärlig och innovativ utveckling i mötet mellan konstnärer och lokalsamhället.

Samverkan har skett med en lång rad av föreningar och företag i Rydal, Västra Götalandsregionen samt ett flertal internationella organisationer inom kultur och platsutveckling.

I samverkan med Fotskäls Bio, Fotskäls bygdegård samt Hajoms bygdegård arrangerades utomhusbio på landsbygden. Målgruppen barn och unga var med och arrangerade genom filmvisning och filmsamtal om och med sin kortfilm "Rånet", vilken visades som en förfilm till långfilmen. Marks kommun är en stor kommun till ytan med många mindre orter. Projektet ämnade att vidga kulturutbudet utanför de större orterna och främja gemenskapen i byarna genom kulturen.

Kulturskolan har i samverkan med hyresgästföreningen och Marks bostad AB genomfört öppen verksamhet för barn och unga i Hedbo. Målgruppen har till stor del varit barn som annars inte hittar till kulturskolans aktiviteter.

Som arrangör av kulturprogram i kommunen sker samverkan med lokala föreningar och företag. Nämnas

kan Marks finska förening, Kulturföreningen Dardania, Föreningen Förläggargårdar i Sjuhärad, Internationellt Vävcenter, Danskompniet i Mark, Handel i Mark med flera.

Biblioteken samverkar med Närhälsan samt BVC (Västra Götalandsregionen) i sitt projekt Bokstart för att introducera föräldrar och barn till läsandet, man driver också Språkcafé i samverkan med Helsjöns folkhögskola.

Några föreningar driver öppen verksamhet på kommunens bibliotek, här kan nämnas Marks släktforskarförening och Schackklubben i Mark.

3.4 God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Detta avsnitt innehåller en utvärdering av om målen och riktlinjerna för god ekonomisk hushållning har uppnåtts och följts. Avsnittet innehåller också en beskrivning av kommunens ekonomiska utveckling och ekonomiska ställning.

God ekonomisk hushållning i Marks kommun

I kommunallagen anges att för den kommunala verksamheten ska det finnas mål och riktlinjer som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. Målen och riktlinjerna ska omfatta såväl ekonomi som verksamhet. Enligt god ekonomisk hushållning i Marks kommun ska kommunens verksamhet bedrivas på ett ändamålsenligt och effektivt sätt. Verksamheten ska vara långsiktigt hållbar ur ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt perspektiv. Det innebär att dagens behov ska tillgodoses utan att begränsa kommande generationers möjligheter till utveckling.

God ekonomisk hushållning i Marks kommun innebär;

- Positiva ekonomiska resultat med en nivå som bidrar till självfinansiering av investeringar och med inbyggd motståndskraft till förändringar i omvärlden
- Investeringar i kommunkoncernen sker på ett ansvarsfullt sätt
- Skattebetalarnas pengar förvaltas väl
- Effektivt resursutnyttjande där tjänster till individ och samhälle utförs med en hög nöjdhet till en rimlig kostnad
- God förvaltning av kommunens egendom
- God anpassning efter förändrade förutsättningar på kort och lång sikt.

God ekonomisk hushållning i Marks kommun arbetas om under hösten 2024.

Finansiella mål

För att bedöma om god ekonomisk hushållning råder i Marks kommun används följande finansiella mål:

Resultatmål

Kommunfullmäktige har valt att sätta målet till att kommunens resultat ska vara minst 1,5 procent av skatt, utjämnings och finansnetto (fyraårs snitt). Målets syfte är att kommunens finansiella handlingsutrymme på kort och lång sikt inte ska försvagas. Ett positivt resultat ger utrymme att över en längre tid självfinansiera större delen av normal investeringsvolym i kommunen. De senaste åren har kommunen haft högre investeringar än normalt vilket betingar högre resultat för att kunna självfinansiera dessa i så hög utsträckning som möjligt. Som tabellen nedan visas nås målet över 4-års perioden medan prognosen för årets resultat är aningen låg sett till målet.

Finansieringsmål

Kommunfullmäktige har satt målet att kommunkoncernens bruttoskuld/invånare är lägre än 90 procent av vår kommungrupps (pendlingskommun nära större stad) bruttoskuld/invånare (fyraårs snitt). Målets syfte är att styra i vilken omfattning lån kan finansiera koncernens investeringar.

Planeringsmål

Marks kommuns skattesats uppgår 2024 till 21,51 procent och det finansiella målet om en oförändrad skattesats uppfylls då skattesatsen är oförändrad jämfört med 2023.

Vid bedömning av god ekonomisk hushållning är det viktigt att bedöma de finansiella målen utifrån sin helhet och även över tid för att få en klar och rättvisande bild. Fler nyckeltal för att skapa denna bild finns i beskrivning av verksamhetens utveckling ovan samt Marks ekonomi i jämförelse nedan.

Finansiella mål	Period	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2024
Resultatmål	Senaste fyraårsperioden	2,8%	3,6%	3,3%	2,7%
Positiva ekonomiska resultat	Innev. år	4,6%	4,9%	1,2%	0,5%
Resultatet ska uppgå till minst 1,5 procent av skatter, utjämnning och finansnetto i genomsnitt under fyra år					
Finansieringsmål	Senaste fyraårsperioden	75%	75%	79%	79%
Skuld/invånare	Innev. år	80%	80%	80%	80%
Kommunkoncernen ska i högre grad än kommungruppen finansiera verksamheten med egna medel. Skuld/inv ska därför vara lägre än 90 procent av kommungruppens utfall					
Planeringsmål	Innev. år	Skattesats	Skattesats	Skattesats	Skattesats
Oförändrad skattesats		oförändrad	oförändrad	oförändrad	oförändrad

Vid en självskattning är bedömningen att Marks kommun har en god ekonomisk hushållning men 2024 års resultatnivå och investeringsnivå innebär en utmaning i allt för låg självfinansieringsgrad.

I samband med budget 2025-2028 valde kommunfullmäktige att anta nya finansiella mål, ett resultatmål och ett soliditetsmål.

Kommunens grunduppdrag

Nämndernas grunduppdrag finns i reglemente, kommunens styrdokument och lagstiftning. Varje nämnd bedömer hur väl de uppfyller sitt grunduppdrag.

Det är 26 grunduppdrag, av totalt 34, som bedöms komma att uppfyllas helt eller i hög grad.

Åtta grunduppdrag bedöms komma att uppfyllas enbart delvis. Kultur -och fritidsnämnden bedömer fritidsverksamhet för barn och ungdomar som delvis på grund av andelen ungdomar som besöker fritidsgård/mötesplatser. Bedömningen av skola/utbildning hänger samman med låg måluppfyllelse. Teknik- och servicenämnden motiverar bedömningen inom gator, vägar och parker med att kommunens vägstandard är låg i förhållande till andra kommuner och leveransen av vatten och avlopp har varit god både med avseende på kvantitet och kvalitet dock gör förnysetakten av ledningsnätet och anläggningar att grunduppdraget uppnås delvis. Marks Bostads AB:s bedömning hänger samman med att bolaget under 2024 inte når målet för antal producerade lägenheter.

Nämnd/styrelse	Helt	I hög grad	Delvis	I låg grad	Inte alls
Kommunstyrelsen		Styrning och ledning Övergripande utvecklingsfrågor			
Barn- och utbildningsnämnden		Förskola Arbetsmarknad	Grundskola Gymnasieskola Vuxenutbildning		
Bygg- och miljönämnden	Detaljplaner Naturvård Häloskyddstillsyn	Bygglov, karta, energirådgivning Miljöskyddstillsyn Avloppstillsyn Livsmedelskontroll Alkohol, tobak och receptfria läkemedel			
Kultur- och fritidsnämnden	Idrott, motion och hälsa	Fortbildning Kultur	Fritidsverksamhet för barn och ungdomar Friluftsliv		
Omsorgsnämnden		Kommunal hälso- och sjukvård Vård och omsorg om äldre			
Socialnämnden		Stöd till personer med funktions-nedsättning Individ och familjeomsorg			
Teknik- och servicenämnden	Avfallshantering		Gator, vägar, parker Vatten- och avloppsförsörjning		
Valnämnden	Val				
Spinnerskan i Mark AB	Samordna verksamheten och verka för koncernnytta				
Marks Bostads AB			Bostadsförsörjning		
Marks Fastighets AB	Lokalförsörjning för industri och serviceföretag				
Marks Energi AB	Produktion och försäljning av värme och ånga Produktion och försäljning av el Förvaltning och utveckling av stadsnät för fiber-kommunikation				

Hållbara Mark

Hållbara Mark 2030 är ett hållbarhetsprogram som kommunfullmäktige beslutade i september 2023 och som anger en gemensam färdriktning för kommunens arbete med utgångspunkt i Agenda 2030, de globala målen för hållbar utveckling.

Ett axplock av arbeten som gjorts under 2024

Det miljöförbättrande arbetet har fortsatt under året. Successivt utbyte från gammal gatubelysning till ny LED-belysning pågår liksom omställning av flertalet gräsytor till ängsmark runtom i kommunen.

Ett nytt återbruk har öppnat på återvinningscentralen vid Skene skog vilket ger alla markbor möjlighet att lämna möbler, prylar och byggmaterial som någon annan kan ha glädje av istället för att det slängs som avfall. Materialet tas sedan om hand av kommunens dagverksamhet Tur och Retur samt Returlaget.

Returlaget har arbetat vidare med uppstarten och utveckling av verksamheten. Som ett led i arbetet med avfallsplanen (framförallt mål 2.2 och mål 3.1) och kommunernas klimatlöften (framförallt klimatlöfte 24

och 25, erbjuder Returlaget nu reparationstjänst av kommunens arbetskläder och har påbörjat arbete med att vid sidan av att cirkulera kommunens möbler även erbjuda rekonditionering av återbrukade möbler. Vidare har den del av enheten som arbetar med gröna uppdrag inlett ett samarbete med en av förskolorna i Kinna. Samarbetet går ut på att odling av grönsaker sker i växthus som barn och pedagoger är delaktiga i tillsammans med Returlagets arbetsledare och deltagare.

Marks Energi AB medverkar i utgivning av Natur- och miljöboken som ska användas som utbildningsmaterial i åk 4-6 för ökad förståelse för hållbar utveckling.

Måluppfyllelse och kommunfullmäktiges mål

Bästa barnkommun

I budget 2023-2026 beslutade kommunfullmäktige att Marks kommun ska bli bästa barnkommun genom att kommunkoncernen ska göra en kraftsamling och tillsammans arbeta för att alla elever ska klara godkända betyg i årskurs nio. Fullföljda studier är den viktigaste skyddsfaktorn för hälsa livet ut. Att skapa förutsättningar för fler att klara skolan är ett gemensamt arbete där hela kommunorganisationen involveras, liksom även den kraft och vilja som finns i civilsamhället, hos individer, företag och föreningar.

Barn- och utbildningsnämnden har tagit flera steg i riktning mot målet. Bland annat har man arbetat med att främja hälsa och läskunnighet bland barn, genom att ta fram planer för hur likvärdigheten och kvalitén ska öka inom dessa områden och förvaltningen har påbörjat arbetet med att förverkliga planerna. Nämnden har också inlett ett arbete för tillgängliga lärmiljöer.

Exempel på andra genomförda aktiviteter inkluderar arbetet med barn i socioekonomisk utsatthet, föräldrastöd och informationsinsatser på Prismen, föreläsningar om vardagsekonomi på Öppna förskolan samt vråkningsförebyggande arbete genom uppsökande och stödjande kontakter till föräldrar. Ett framgångsrikt arbete bygger i hög grad på gemensamma förhållningssätt och samverkan med andra huvudmän, såsom Västra Götalandsregionen (VGR). Ett nytt samarbete har inleddes mellan socialförvaltningen och barn- och utbildningsförvaltningen för att adressera barn med allvarlig problematisk skolfrånvaro. Fältassistenter har deltagit i aktiviteter kring jämställdhetsfrågor, våld bland unga samt värderingsfrågor om bemötande och attityder.

Indikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2024	Mål 2024
Andel elever behöriga till gymnasiets yrkesprogram	83,6	81,2	81,3		≥ 81,3
Skolfrånvaron. Andel elever, F-9 med 20 procentig frånvaro eller mer, andel %	12,1	19,4	13,3		≤13,3
Handläggningstider vid familjeenheten	118	116	108	113	≤108
Andel som deltar i det kommunala fritidsutbudet (inkl det subventionerade)					
Andel elever i åk 5 som känner sig trygga i skolan	78,8	86	74	74,1	≥ 74

Andel flickor - 56 som deltar i det kommunala fritidsutbudet var 2022 56 procent och pojkar 63 procent. Denna indikator mättes för första gången år 2022, mätningen görs inte varje år.

Målet Bästa företagskommun är långsiktigt. Med fastställda indikatorer som grund bedöms att målet för Bästa företagskommun under 2024 kommer att uppfyllas.

Bästa företagskommun

Marks kommun är en attraktiv entreprenörskommun som ligger mitt i en av Sveriges mest expansiva arbetsmarknadsregioner, vilket ger en unik position för tillväxt och möjligheter. I Marks kommun finns omkring 4 500 företag inom flera olika branscher. Vi är stolta över våra företag och den textila historia som präglar och ger identitet till näringslivet. Entreprenörsandan är stark i Mark och företagen är engagerade i utvecklingen av kommunen.

I budget 2022-2025 beslutade kommunfullmäktige att Marks kommun ska bli Bästa företagskommun. Det kommer att bidra till en hållbar utveckling genom fler arbetstillfällen och skatteintäkter, som i sin tur bidrar till hela kommunens välfärd och attraktionskraft.

För att bli den Bästa företagskommunen behöver Marks kommun leverera hög kvalitet inom grunduppdragen och framgångsrikt samarbeta med näringslivet. Det skapar en positiv gemensam Markanda som positionerar Mark som en stark och stolt företagskommun. För att få bäst effekt i arbetet med att bli Bästa företagskommun, behöver kommunkoncernen arbeta långsiktigt, nytänkande och tillsammans i hela organisationen.

Samverkan för Bästa företagskommun

Näringslivet och Marks kommun samarbetar och samskapar strategiskt och operativt för att nå målet att bli den Bästa företagskommunen. Näringslivsrådet spelar en central roll som referensgrupp (Advisory board)

och har operativa arbetsgrupper med representanter från både kommunorganisationen och det lokala näringslivet. Ett annat viktigt samverkansforum är NyföretagarCentrum Mark. Verksamheten finansieras av kommunen och det lokala näringslivet och är en viktig resurs för näringslivets återväxt.

Samarbetet med det lokala näringslivet fördjupas kontinuerligt. Marks kommun har kraftigt ökat antalet dialogmöten och träffar jämfört med tidigare år, vilket har mötts med stort intresse från näringslivet. Dessa möten har täckt ett brett spektrum av ämnen, såsom säkerhet och trygghet, upphandling, besöksnäring, platsutveckling, kommunens service och bemötande samt samverkan mellan skola och näringsliv. Den utökade samverkan har resulterat i en djupare förståelse för det lokala näringslivets behov och förväntningar men också för kommunorganisationens uppdrag och förutsättningar.

Förenkla – helt enkelt

Lärdomarna från Sveriges Kommuner och Regioners (SKR:s) utbildning Förenkla – helt enkelt, som Marks kommun deltog i för två år sedan, fortsätter att prägla arbetssättet i kontakten med lokala företag. Kommunens höga servicegrad och goda bemötande ska genomsyra hela organisationen för att ge näringslivet de bästa förutsättningarna. Arbetet följer tre huvudspår, och exempel på insatser som genomförts hittills i år presenteras i tabellen nedan:

1. Öppenhet och dialog mellan förtroendevalda, tjänstepersoner och företag
Marks kommun har bjudit in till ett flertal dialogmöten och träffar med lokala företag, däribland: Säkerhetslunch, Jobbmässa, mötesforum för mindre företag, Ung Företagsamhet (UF)- värmarknad, Öppet hus på Samhällsbyggnadsförvaltningen, Regelförenklingsmöte, Väverskans dag, Våvrundan, Insiktsmöte och Sommarfrukost. Mötena har lett till ökad samverkan och en ömsesidig förståelse för varandras uppdrag, informationsutbyte och nätverkande mellan kommunorganisationen och lokala företag.
Förtroendevalda och tjänstepersoner från Marks kommun har gjort flera företagsbesök för att ytterligare stärka dialogen och den nära relationen till företagen.
2. Kommunikation och service
Marks kommun har utökat informationskanalerna till lokalt näringsliv genom fler nyhetsbrev och inlägg på LinkedIn. Satsningen har bidragit till en mer effektiv och direkt kommunikation med näringslivet. Antalet följare och prenumeranter har ökat stadigt under året.
Marks kommuns nya webbplats lanserades i april månad. Kommunen har gjort en klar förbättring i Webperfs ranking av Sveriges 290 kommuners webbplatser. Webbplatsen är viktig för lokala företag eftersom den fungerar som en central plattform för att erhålla information, guider och tjänster.
3. Förenkla så långt som det är möjligt
Marks kommun har en företagslots för att förenkla kommunikation och dialog i komplexa företagsärenden.
Marks kommun har initierat ett långsiktigt arbete med processkartläggningar av flera myndighetsområden, vilket bidrar till en effektiviserad och förenklad ärendehantering.
Marks kommun har lanserat flera e-tjänster som har förbättrat effektiviteten och tillgängligheten för lokala företag, vilket gör det enklare för dem att kontakta och samarbeta med kommunen.
Vidareutvecklingen av kommunens kontaktcenter har resulterat i ökad tillgänglighet och mer effektiv hantering av frågor och ärenden för lokala företag, vilket har förbättrat servicen och lett till snabbare lösningar för deras behov.

Indikatorer	Utfall 2022	Utfall 2023	Delår 2024	Mål 2024
Antal nya bostäder i kommunen	114	144	13	≥ 114
Sammanfattande omdöme, Svenskt Näringslivs företagsklimatsundersökning	3,22	3,42	3,32	≤3,5
Företagarnas syn på kommunens myndighetsutövning och service gentemot företagare (undersökningen Löpande insikt, indexvärde)	70	72		≥ 73
Befolkning	35329	35264	35352	> 35 991
Andel elever behöriga till gymnasiets yrkesprogram	81,2	81,3		

Målet Bästa företagskommun är långsiktigt. Med fastställda indikatorer som grund bedöms att målet för Bästa företagskommun under 2024 kommer att uppfyllas delvis.

Antal nya bostäder i kommunen

För att näringslivet ska kunna kompetensförsörjas behövs bostäder med olika upplåtelseformer i hela kommunen. Baserat på Marks kommuns bostadsförsörjningsprogram (2022 – 2030) är målet att under perioden bygga totalt 1 027 nya bostäder.

Hittills i år (januari – juli) har det tillkommit 13 nya bostäder i form av enbostadshus i kommunen.

Sammanfattande omdöme, Svenskt Näringslivs företagsklimatsundersökning

Sedan slutet av 1990-talet har Svenskt Näringsliv genomfört årliga enkätundersökningar för att mäta det lokala företagsklimatet. Undersökningen riktar sig till företagare i samtliga 290 kommuner i landet och utgörs av tre block, varav ett av dessa baseras på det sammanfattande omdöme som företagen ger gällande företagsklimatet i kommunen. Det sammanfattande omdömet för Marks kommun år 2024 uppgick till 3,32,

vilket är en minskning jämfört med år 2023 (3,42). Marks kommun arbetar långsiktigt för att förbättra det lokala företagsklimatet. Förhoppningen är att dessa insatser ska göra att vi återgår till den positiva trend som det sammanfattande omdömet tidigare har visat.

Företagarnas syn på kommunens myndighetsutövning och service gentemot företagare (undersökningen Löpande insikt, indexvärde)

Sveriges Kommuner och Regioners (SKR:s) Insiktsmätning är en undersökning som mäter företagens upplevelse av servicegraden i myndighetsutövningen i faktiska ärenden. Man mäter servicegraden inom myndighetsområden som brandskydd, bygglov, markupplåtelse, miljö- och hälsoskydd, livsmedelskontroll och serveringstillstånd.

Företagen i Mark ger kommunen ett högt betyg -72 på NKI-skalan - i 2023 års mätning. NKI står för Nöjd Kund Index. Sedan kommunen började mäta sin service genom Insiktsundersökningen år 2017, har Marks kommun klättrat på NKI-skalan.

Specifika insatser som Marks kommun har gjort kopplat till SKR Insiktsundersökning

Ett av de centrala initiativen var ett möte som kommunen anordnade tillsammans med riksorganisationen för Företagarna, där temat var Regelförenkling. Mötet resulterade i en konstruktiv och positiv dialog kring hur regler kan tolkas och tillämpas på ett sätt som underlättar för företagen, vilket visar på kommunens vilja att arbeta för ett gynnsamt företagsklimat.

Utöver detta har Marks kommun bjudit in till ett stormöte under våren, där resultatet från Insiktsundersökningen presenterades och en dialog fördes med det lokala näringslivet om deras upplevelser av kommunens myndighetsutövning. Under detta möte förmedlade företagarna positiv feedback, vilket den interna arbetsgruppen, Insiktsgruppen, tar med sig i det fortsatta arbetet. Insiktsgruppen har genom en noggrann analys av undersökningens resultat identifierat tre särskilt betydelsefulla serviceområden att fokusera på framöver: Tillgänglighet, Information och Effektivitet. Genom att rikta extra uppmärksamhet på dessa områden strävar Marks kommun efter att ytterligare förbättra servicen och stödet till företagare i kommunen.

Arbetet som Marks kommun har genomfört kopplat till SKRs utbildning Förenkla - helt enkelt, ligger som grund för det fortsatta utvecklingsarbetet kopplat till såväl en förenklad myndighetsutövning som till service och bemötandefrågor kopplat till vårt lokala näringsliv. De specifika insatser som har gjorts, med utgångspunkt från Förenkla - helt enkelt, redogörs för i ovanstående avsnitt (Förenkla - helt enkelt).

Befolkning

Marks kommun har som mål att antalet invånare år 2030 ska uppgå till 37 100. År 2023 var invånarantalet 35 264. Enligt Marks kommuns befolkningsprognos kommer antalet invånare i kommunen vid 2024 års slut att uppgå till 35 352.

Andel elever behöriga till gymnasiets yrkesprogram

Att höja måluppfyllelsen för grundskolans kunskapsresultat är Barn- och utbildningsförvaltningens största fokus i allt arbete. Målet är att alla elever ska vara behöriga till yrkesprogram. Statistiken offentliggörs hösten 2024.

3.5 Balanskravsresultat

Här redovisas årets balanskravsresultat det vill säga årets resultat efter balanskravsjusteringar.

Mnkr	2023	Prognos 2024
Årets resultat	29,9	13,3
Reducering för realisationsvinster	-2,3	0,0
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	27,6	13,3
Medel till resultatutjämningsreserv	0,0	0,0
Årets balanskravsresultat	27,6	13,3
Balanskravsresultat från tidigare år	966,3	993,9
Akkumulerat balanskravsresultat	993,9	1 007,2
Balanskravsresultat att reglera		

3.6 Väsentliga personalförhållanden

Under denna rubrik lämnas upplysningar om den kommunala koncernens och kommunens anställda och arbetet med strategiska arbetsgivarfrågor.

Kommunstyrelsen är ansvarig nämnd för personal- och arbetsgivarpolitiken. Detta ansvar innebär att vara möjliggörare och skapa förutsättningar för kommunorganisationen. Konkret görs detta genom ett processansvar för de gemensamma HR-processerna. Kommunstyrelsens förvaltning ansvarar för att de

kommungemensamma HR-processerna är kända, fungerar väl och utvecklas.

Kommunkoncernen arbetar utifrån ARUBA-modellen för att på bästa sätt attrahera, rekrytera, utveckla, behålla och avveckla medarbetare. Särskilt fokus ligger på att utveckla och behålla redan anställda medarbetare. Den kompetensutmaning som kommunen står inför har under senare år lyfts fram allt tydligare och kan förenklat beskrivas med att vi kommer behöva leverera 125 procent av välfärden med 75 procent av bemanningen. Samtidigt som vi står inför stora rekryteringsbehov så råder det brist på den kompetens vi efterfrågar. Detta innebär att det inte kommer räcka att rekrytera samt behålla och utveckla medarbetare. Vi kommer även behöva ställa om hur vi arbetar, hur vi nyttjar tekniken och digitaliseringens möjligheter, och att kompetensen används där den gör mest nytta för dem vi är till för.

För att lyckas ställa om vårt sätt att arbeta behöver vi

- utveckla ledarskapet och medarbetarskapet
- arbeta för att ge våra anställda rimliga förutsättningar att utföra sina uppdrag
- arbeta med löpande kompetensutveckling av chefer och medarbetare.

I uppföljningen av nämndernas kompetensförsörjningsplaner framgår det att det pågår åtgärder. Det flertalet nämnder lyfter fram är att de kartlägger befintlig kompetens och behoven av kompetensutveckling. Vidare lyfts vikten av att satsa på kompetensutveckling av befintlig personal för att säkerställa att vi har rätt kompetens för att klara våra uppdrag, få medarbetare att stanna, och vara attraktiva.

Från bygg- och miljönämnden lyfts att det saknas ekonomiska resurser för ökad kunskap inom arkiv och informationssäkerhet. De lyfter också vikten av kunskap om digitala produkter och användningen av dem, dels att kompetensen behöver utvecklas hos befintliga medarbetare dels att vi behöver ställa krav på digital kompetens i rekryteringar.

Vidare lyfter bygg- och miljönämnden att det är svårt att möjliggöra praktikplatser och dylikt, då det inte finns tillräckliga förutsättningar att avsätta tid för arbetsledning och upplärning.

Teknik- och servicenämnden lyfter fram att tidsaspekten och anpassningar påverkat att delar av det arbete som planerats i förhållande till kompetensförsörjning, inte har kunnat påbörjas eller pågår i långsam takt, det handlar bland annat om att undersöka möjligheter till kompetensförstärkning; åtgärder för att attrahera och behålla yrkesarbetare; utveckling av ansvarsmöjligheter för att utveckla specialister; vakanser och nyrekryteringar som behövs för att kunna arbeta på andra sätt. För att säkra upp vid brist på personal har teknik- och serviceförvaltningen påbörjat samtal med andra kommuner, gällande bland annat maskinförare och vattenmätartekniker. Förvaltningen arbetar med att ta fram ett internutbildningsprogram och har även påbörjat en utredning gällande kombinationstjänster.

Inom socialförvaltningens nämnder har fokus varit att arbeta med en ändamålsenlig bemanning, utifrån kompetensutmaningen och i förhållande till kommunmedlemmarnas behov. I delar av förvaltningen har det startats arbetsgrupper som kommer titta på vilka åtgärder de specifikt behöver göra utifrån sina verksamheter i förhållande till den omställningsstrategi förvaltningen har gemensamt. Inom funktionsstöd lyfts att kompetenssatsningar har fått stå tillbaka utifrån det ekonomiska läget och att införandet av yrkesresan skjutits upp men samtlig personal har under 2023/2024 fått basutbildning, det som ytterligare behövs är riktad spetskunskap för att bibehålla och höja kvaliteten. Inom Myndighet/IFO är det svårt att rekrytera socionomer. Arbetsgruppen för kompetensförsörjning kommer därför beakta socionomkravet och de utmaningar som följer av det.

Barn- och utbildningsnämnden jobbar specifikt med att stärka ledarskapet genom stöd till chefer, där en åtgärd som pågår är kontinuerliga uppföljningar med HR och ekonom. Vidare arbetar nämnden med att utveckla arbetet med VFU (verksamhetsförlagd utbildning) för att få in ny legitimerad personal. För att stärka den interna kompetensutvecklingen kartlägger förvaltningen sitt arbetsätt kring mentorskap, för att se hur det kan utvecklas.

Kommunstyrelsen och bygg- och miljönämnden beskriver att de arbetar med att minska sårbarheten inom vissa yrkesroller, genom en översyn av arbetsätt och arbetsfördelning, och strävan efter bredda kompetens, och att ha rätt person på rätt plats. Kommunstyrelsen har startat upp processorienterat arbetsätt där bland annat synliggörande av arbetsflöden, större tydlighet kring roller och undvikande av dubbelarbete ska leda till en förbättrad arbetsmiljö och ökad kvalitet i arbetet, och en tydlighet ut i organisationen.

Kultur- och fritidsnämnden beskriver att förvaltningen, utifrån de åtgärder som identifierades i arbetet med kompetensförsörjningsplanen, har påbörjat ett arbete kring hur verksamheten kan se ut på längre sikt i syfte att möta framtidens behov. För att möta kompetensutmaningen inom badverksamheten där det råder brist på utbildad personal med erfarenhet, har förvaltningen infört så kallade studietjänster. Studietjänster innebär möjlighet att arbeta utifrån ett fast schema i kombination med egna studier på gymnasie- eller högskola. Detta bidrar till ökad attraktivitet och erfarenhet inom yrkesområdet. Förvaltningen beskriver

också hur det genomfört olika kompetensutvecklingsinsatser för att möta kommunmedlemmarnas behov och minska sårbarheter, exempelvis kompetensutveckling för hantering av nytt bibliotekssystem.

Viktiga kommunövergripande insatser inom kommunstyrelsen utifrån processansvaret för de gemensamma HR-processerna under 2024:

- Upphandling av Utvecklande ledarskap för kommunens chefer samt Indirekt ledarskap för politiker är genomförd och pågår och planeras starta sen höst 2024.
- Utveckling av kommunens interna utbildningskatalog och digitala utbildningar. Under hösten planeras ett flertal nya utbildningar att lanseras, exempelvis arbetsrätt för chefer, arbetslivsinriktad rehabilitering, utbildning för chefer i svåra samtal och att arbeta i en politiskt styrd organisation.
- Andra upplagan av ledarakademin avslutades i början av 2024.
- Lönekartläggning är genomförd och analysarbete pågår. Resultat beräknas presenteras för kommunledning, CSG, Central samverkansgrupp, och KSAU under hösten.
- En vägledning för hur samverkansgrupperna på olika nivåer ska hantera uppdraget som skyddskommitté har tagits fram av HR-enheten och kommunens huvudskyddsombud. Vägledningen har presenterats i kommunledningen under våren och samverkats i CSG i juni.
- Arbete med en översyn av regler för hybridarbete.
- HR-chef och hållbarhetschef har påbörjat framtagande av policy för resor i tjänsten.
- Inom äldreomsorgen är ett arbete med kartläggning utifrån Chefoskopet. HR-specialist från kommunstyrelsens förvaltning följer arbetet. Ställningstagande för om och i så fall hur vi ska skala upp arbetet inom kommunen planeras tas under hösten 2024.
- Genomförande av arbetsmiljöutbildningar som erbjuds samtliga chefer och skyddsombud.
- Översyn och uppdatering av regler för rekrytering.
- Översyn och uppdatering av regler för hantering av anställdas bisysslor.
- Framtagande av Hälsoåret; en kurs i företagshälsans regi där deltagarna får verktyg för att hantera stress och psykisk belastning, både i arbetssituationen och privatlivet för ett långsiktigt och hållbart välmående.

Arbetsmiljö

I kommunens arbete för en god arbetsmiljö är det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) och arbetsplatsträffarna (APT) två grundbultar. SAM följer en tydlig struktur och kommunen använder sig av ett IT-stöd där ett tydligt årshjul finns som stöd till samtliga enheter. IT-stödet innehåller förutom årshjulet stödmaterial för hur medarbetare och chefer tillsammans kan arbeta på för att förbättra och vidmakthålla en god arbetsmiljö. Ett viktigt forum för att tillämpa det systematiska arbetsmiljöarbetet är APT. Utöver APT så har chefer löpande främjande dialoger med såväl enskilda medarbetare som team av medarbetare.

Ett utvecklingsområde framåt är att förbättra vår förmåga att analysera och prioritera vilka åtgärder som är mest effektfulla att vidta utifrån den uppföljning som görs inom ramen för det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Många nämnder har gjort riktade insatser för god arbetsmiljö. Exempel på detta är:

- översyn av arbetssätt och arbetsfördelning
- processorienterat arbetssätt för synliggöra arbetsflöden och roller
- arbetsmiljöutbildningar för chefer och skyddsombud
- in/-utrymningsplan
- elevskyddsombudsutbildningar
- arbetsmiljödagar
- analyserat arbetsmiljöindikatorer såsom sjukfrånvaro, arbetsmiljöhändelser, och skyddsronder
- dialogmöten som komplement till APT, arbetsplatsträffar.

Personalomsättning

Den externa personalrörligheten för kommunen som helhet är 10,9 procent. Det vill säga att drygt var tionde anställd inom kommunens förvaltningar i början av perioden har därefter lämnat arbetsgivaren Marks kommun. Högst procentuell extern personalrörlighet finns inom kultur- och fritidsnämnden (16,5 procent) följt av omsorgsnämnden (14,9 procent) och socialnämnden (14,1 procent). Lägst värde återfinns inom teknik- och servicenämnden.

Funktionsstöd inom socialnämnden har under perioden arbetat aktivt med rätt nivå på antal anställda. Medarbetare har flyttat internt, vakanta tjänster har inte tillsatts och varsel utifrån övertalighet har förekommit. Omsorgsnämnden har högst personalomsättning av nämnderna i kommunen. Sjuksköterskor är en grupp med hög omsättning.

En viss personalomsättning är gynnsam för såväl enskilda individer som för en organisation. Men den generella upplevelsen som framkommer i rapporteringen är att vi bör fortsätta arbetet för att minska antalet medarbetare som väljer att lämna Marks kommun. Genom att sätta fokus på att utveckla och behålla medarbetare så bidrar detta till att minska den externa personalrörligheten. I vår analys och val av åtgärder för att utveckla och behålla medarbetare behöver vi ha med att det avståndet för vad som är tänkbart avstånd till arbetet har ökat de senaste åren. Många medarbetare idag pendlar till arbetet i Marks kommun. Dessa har alternativa arbetsgivare närmare hemmet. På samma sätt har trösklarna för medarbetare boende i Marks kommun sjunkit gällande att ta ett arbete på annan ort.

Att utveckla och behålla medarbetare är en uttalad ambition från politiken. Arbete sker utifrån detta på alla nivåer. Kommunstyrelsen, genom HR-enheten, stödjer kommunens verksamheter att skapa struktur och processer för hur detta ska bedrivas systematiskt, ändamålsenligt och korrekt.

För närvarande använder kommunen sig av avgångssamtal och avgångsenkäter för att kartlägga orsaker till att varför medarbetare väljer att lämna Marks kommun. Några tydliga mönster till orsaker till att man slutar har ännu inte identifierats med hjälp av dessa verktyg.

Andra metoder för att minska personalomsättningen samt utveckla och behålla medarbetare är kompetenskartläggningar och kompetensutveckling. I det sammanhanget görs även kartläggningar av arbetsflöden, styrkor i personalgrupper bedöms i syfte att få "rätt person på rätt plats". Mentorskap används i en nämnd, internutbildning i en annan. Bemanningshandboken uppdateras inom social- och omsorgsnämnden.

Att utveckla ledarskap och medarbetarskap är också viktigt där verksamheten stöds av HR-enhetens centrala arbete. Även arbetet med arbetsmiljön är viktigt för att minska personalomsättningen.

	20180701- 20190630	20190701- 20200630	20200701- 20210630	20210701- 20220630	20220701- 20230630	20230701- 20240630
Personalomsättning (enl tid beräkningsätt)	15,8	13,8	12,4	14,2	15,2	11,9
Extern personalrörlighet (nytt uppdaterat följetal)					10,7	10,9

Frisktal och sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron av arbetad tid har en sjunkande trend sedan pandemin. Ännu är dock sjukfrånvaron inte nere på de värden som gällde innan pandemin. Det kan vara så att pandemin kan ha ändrat sjukfrånvarobeteende i grunden. Det är ett accepterat beteende bland medarbetare med möjlighet till hybridarbete att arbeta hemifrån vid sjukdomssymptom medans medarbetare i kontaktyrken idag är mer försiktiga vad gällande att komma till arbetsplatsen med sjukdomssymptom.

Förvaltningar gör uppföljningar tillsammans med det chefsnära HR-stödet för att förebygga sjukskrivningar i ett tidigt skede och fånga upp medarbetare som riskerar att bli långtidssjukskrivna. Chefer arbetar med rehabiliterande insatser och tar stöd av företagshälsovård och HR.

Andelen långtidssjuka ökar vilket hanteras och analyseras på förvaltningsnivå. I fysiskt krävande yrken arbetar vissa förvaltningar förebyggande med åtgärder med löpande utbildningsinsatser, åtgärder via skyddsronder samt hälsokontroller.

	20180701- 20190630	20190701- 20200630	20200701- 20210630	20210701- 20220630	20220701- 20230630	20230701- 20240630
Total sjukfrånvaro av arbetad tid, %	6,1	6,8	7,8	7,8	7,5	7,3
- varav kvinnor	6,6	7,3	8,6	8,4	7,9	7,6
- varav män	4,3	5,0	5,1	5,8	5,8	5,6
- varav anställda 29 år och yngre	5,4	5,9	8,1	7,9	6,5	6,6
- varav anställda mellan 30 och 49 år	5,4	6,3	6,3	7,1	6,5	7,2
- varav anställda 50 år och äldre	7,1	7,8	8,0	8,6	8,7	8,7
Andel långtidssjukfrånvaro av total sjukfrånvaro %	36,7	31,1	30,8	33,5	34,8	37,9
Frisktal %	60,8	54,5	50,9	54,9	49,1	49,1

Anställda

Det totalt antal anställda har en sjunkande trend sedan toppåret 2022. Det är antalet tidsbegränsat anställda som minskat kraftigt medan antalet tillsvidareanställda ökat med cirka hundra.

	per 20190731	per 20200731	per 20210731	per 20220731	per 20230731	per 20240731
Antal tillsvidareanställda	2 336	2 415	2 480	3 130	3 203	3 238
- varav kvinnor	1 863	1 912	1 950	2 496	2 545	2 573
- varav män	473	503	530	635	658	665
Antal tidsbegränsat anställda	303	323	318	501	270	172

- varav kvinnor	223	227	232	352	189	105
- varav män	80	96	86	149	81	67
Totalt antal anställda	3 295	3 398	3 458	3 634	3 505	3 449
Anställningsökning år till år %	1,9	3,8	2,2	29,8	-4,4	-1,8
Andel tidsbegränsade av samtliga anställda %	13,0	13,4	12,8	16,0	8,4	5,3

Timavlönade

Timavlönade omräknat till årsarbetare pendlar över åren. Ambitionen är att minska antalet timavlönade till förmån för heltidsanställda och överhuvudtaget minska antal timmar levererade av medarbetare som inte är heltidsanställda eller timmar utöver ordinarie arbetstid (overtid). Att så sker indikeras av ett kraftigt minskad fyllnadstid samt overtid sedan föregående två perioder.

	20180801- 20190731	20190801- 20200731	20200801- 20210731	20210801- 20220731	20220801- 20230731	20230801- 20240731
Timavlönade omräknat till årsarbetare	170	156	152	179	194	170
Fyllnadstid (timmar utöver ordinarie arbetstid för deltidsanställda)	23 153	19 517	16 275	22 049	22 344	14 035
Overtid	31 317	24 175	24 897	46 187	46 678	33 497

Heltid

Andel tillsvidare med heltid stiger stadigt för samtliga samt för kvinnor och har sedan 2019 ökat med cirka tio procentenheter. Män ligger på dryga 91 procent sedan fyra år tillbaka.

Genomsnittlig sysselsättningsgrad ökar också för samtliga och för kvinnor. Män ligger sedan tidigare runt 97 procent. Skillnaden mellan män och kvinnor minskar.

	per 20190731	per 20200731	per 20210731	per 20220731	per 20230731	per 20240731
Andel tillsvidare med heltid %	74,9	75,9	78,9	80,8	81,9	84,1
- varav kvinnor	71,5	72,9	75,7	78,1	79,4	82,2
- varav män	90,0	89,2	92,1	91,3	91,3	91,6
Genomsnittlig sysselsättningsgrad	94,0	94,3	95,1	95,5	95,8	96,3
- varav kvinnor	93,4	93,7	94,5	95,0	95,3	95,9
- varav män	96,7	96,9	97,7	97,5	97,4	97,7

3.7 Förväntad utveckling

I juni 2024 fastställde kommunfullmäktige en budget för 2025-2028. Budgeten är ett av kommunens viktigaste styrdokument som pekar ut färdriktningen för kommunens utveckling och prioriteringar för de närmsta åren. Siffrorna nedan är baserade på beslutad budget för 2025-2028.

Kommunen (enl prognos/budget, mnkr)	Prognos 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027
Kommunal skattesats (%)	21,51%	21,51%	21,51%	21,51%
Verksamhetens intäkter	557,5	557,3	567,3	586,6
Verksamhetens kostnader	-3 034,4	-3 034,3	- 3 088,7	-3 193,7
Skatteintäkter och utjämning	2 612,1	2 676,1	2 766,9	2 860,5
Årets resultat	13,3	47,0	91,0	98,9
Soliditet (%)	41,0%	39,7%	39,5%	39,1%
Soliditet inkl total pensionsförpliktelse (%)	28,4%	28,2%	29,0%	29,7%
Soliditet exkl skulder hos kommunala bolag	57,9%	55,5%	56,6%	57,7%
Investeringsutgifter	372,7	353,3	228,8	155,3
Självfinansieringsgrad (%)	33,9%	52,3%	100,5%	153,2%
Långfristig låneskuld	2 026	2 294	2 464	2 674

Utmaningar och slutsatser

Kompetensutmaningen är en gemensam utmaning för näringslivet och kommunorganisationen. Konkurrensen om kompetensen ökar samtidigt som nya arbetssätt snabbare blir en del av företagets vardag, och kommer även bli verklighet för kommunorganisationen. En fungerande kompetensförsörjning möjliggör tillväxt, innovation och konkurrenskraft i företagen. Det i sin tur lockar investeringar och företagsetableringar till kommunen, vilket bidrar till en positiv ekonomisk utveckling och stärker företagsklimatet. För att stärka kompetensförsörjningen krävs ett strategiskt och långsiktigt samarbete mellan kommun och näringsliv och de utbildningar som erbjuds ska motsvara kompetensbehovet.

Det är en för låg andel elever som har behörighet till gymnasiet än vad som kan anses som godkänd nivå. Forskning har visat att fullföljda studier är den viktigaste skyddsfaktorn för hälsa livet ut. Att elever fullföljer

sina studier är bra för individen, kommunorganisationen, civilsamhället och näringslivet.

I översiktsplanen från 2017 fastställdes befolkningsmål om är att vara 37100 invånare år 2030. Utifrån nuvarande befolkningsprognos når kommunen inte det uppsatta målet inom prognosperiod som är fram till 2035.

En av kommunens största långsiktiga utmaningar är att hantera de demografiska förändringarna, där aktuell befolkningsprognos visar på färre förskolebarn och elever, vilket innebär att skolans driftbudget minskar. Samtidigt blir det fler äldre och ett ökat behov inom främst äldreomsorgen. Förutom en ökning av behovet inom äldreomsorgen kommer den äldre befolkningen att ställa andra krav på bostäder och omgivningar, båda när det gäller yta, lokalisering, tillgänglighet och möjlighet socialt umgänge. Även när det gäller infrastruktur och kollektivtrafik kan kommunen förvänta sig att kraven och behoven förändras. Olika former av boenden behöver tillskapas för att möta ett ökat antal äldre och förändrade behov hos den äldre befolkningen, exempelvis kan trygghetsboende vara ett alternativ.

Samtidigt som andelen äldre ökar så minskar andelen som är i arbetsför ålder. Att ha samma bemanningsnivå som idag är inte en möjlighet för Marks kommun framåt. Det är nödvändigt för kommunen att hitta andra vägar och andra arbetsätt. Det är inte säkert att det är ekonomin som blir kommunens ramar framöver. Kanske blir det hur kommunen lyckas ställa om och lyckas rekrytera personal som blir ramen för vad som kan utföras. Detta kan komma att förändra ekonomistyrning och hur kommunen i övrigt planerar och styr.

En högre andel av befolkning som är över 80 år och färre i arbetsför ålder ligger bara något år bort och kommer att innebära förändringar och konsekvenser som idag till delar inte går att överblicka. Utmaningen kräver en omställning då kommunen inte kommer att kunna ha samma bemanningsnivå i förhållande till antal äldre, det är en ekvation som går inte ihop. Socialförvaltningen har under 2023 och 2024 påbörjat ett omställningsarbete för att Marks kommun ska klara den här utmaningen som kan ses som en början på en omställningsresa för hela kommunkoncernen.

Bokslutet för 2023 visar på ett positivt resultat på 29,9 miljoner kronor och som var 12,3 miljoner kronor över budget. Trots ett resultat 2023 som var bättre än budgeterat, finns flera orosmoln vad gäller ekonomin 2024 och framåt. Nämnderna gick in i 2024 med anpassningsbehov på omkring 60 miljoner kronor.

År 2023 minskade skatteunderlaget totalt i Sverige i *real* termer med 1,5 procent och SKR räknar med samma minskning även 2024. Om minskningen på 3 procent översätts till Marks kommuns termer så innebär det ett behov att minska nettokostnaderna med omkring 60 miljoner kronor, vilket motsvarar ett minskat antal årsarbetare på drygt 100. Det innebär ett trappsteg ned, en ny kostnadsnivå att utgå ifrån. Det vill säga det kräver att Marks kommun under 2023 och 2024 gör anpassningar motsvarande omkring 60 miljoner kronor för att ha en ekonomi i balans när kommunen tar sig an år 2025.

Fler och mer komplexa uppdrag åläggs på kommuner exempelvis mer sjukvårdsinsatser för äldre i hemmet och civil beredskap, samtidigt som kommunen har en kompetensutmaning och utmaning vad gäller ekonomiska resurser minskar.

Såväl näringsliv som kommunorganisationen behöver anpassa sig till en snabb teknologisk omvandling. Kommunorganisationen har de senaste åren inte haft kraften att driva digitaliseringen och behöver rusta sig vad gäller kompetens och resurser för att möta den digitala utvecklingen.

Marks kommun utvärderades med hjälp av Kommunkompassen våren 2022. För att följa upp om genomförda åtgärder utifrån Kommunkompassens resultat gett önskad effekt genomfördes i början av 2024 en ny utvärdering. Den visar på en tydlig och markant förflyttning framåt inom samtliga undersökta områden. Ett viktigt besked för organisationen och det utvecklingsarbete som bedrivs inom den och därmed också för de personer som bor och verkar i Mark.

4 Ekonomisk redovisning

4.1 Tillämpade redovisningsprinciper

För samtliga kommuners ekonomirapporter gäller Lag om kommunal bokföring och redovisning (2018:597) och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR). Marks kommun följer i allt väsentligt regelverket, avsteg och i vissa fall nödvändiga förtydliganden redovisas nedan.

Intäkter

Redovisningen av intäkter följer rekommendationen RKR R2 Intäkter vilket innebär att intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska fördelarna kommer att tillgodogöras kommunen och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Statsbidrag klassificeras och intäktsförs i enlighet med respektive bidragsvillkor och restriktioner.

Per 31 augusti har kommunen intäktsfört generella statsbidrag om 18 miljoner kronor. Av dessa har 10,5 miljoner kronor balanserats från föregående år då kommunen fick bidrag för utökad bemanning sjuksköterskor och minskat antal timanställda inom äldreomsorgen, 5,7 miljoner kronor avser generella statsbidrag för samma typ av insatser som utbetalas 2024 och dessutom har kommunen fått bidrag för arbete med EU-valet 2024 samt medel från Skolverket. Totalt för helåret beräknar kommunen att intäkter från de generella statsbidragen kommer att uppgå till 30,8 miljoner kronor. Av välfärdbidragen för 2024 balanseras 19,7 miljoner kronor till 2025.

Jämförelsestörande poster

Upplysning om resultateffekten av jämförelsestörande poster lämnas i not till resultaträkningen. För att betraktas som jämförelsestörande ska posten vara av betydelse för bedömning av kommunens resultat som helhet och inte förväntas inträffa ofta eller regelbundet.

Anläggningstillgångar

Tillgångar som är avsedda för stadigvarande bruk, med anskaffningsvärde över två prisbasbelopp (cirka 115 000 kr) och en ekonomisk livslängd på minst tre år aktiveras som anläggningstillgångar. Kommunens IT-infrastruktur i form av servrar och nätverk värderas som en enhet med respektive lagringsyta och accesspunkt som delar av en helhet. Likaså värderas skrivare som delar av en helhet. Undantaget är datorer och IT-utrustning till enskilda arbetsplatser som kostnadsförs i sin helhet i samband med inköpstillfället. Mark som köps in till markreserven för stadigvarande bruk utgör ett undantag från beloppsgränsen och redovisas som tillgång även om värdet är lägre än två prisbasbelopp. Som immateriella anläggningstillgångar redovisas licensavgifter för större IT-program. Detta görs restriktivt, merparten av licensavgifterna kostnadsförs löpande.

Avskrivningar, komponentredovisning

Investeringar skrivs av från när tillgången tas i bruk. Avskrivning görs för den beräknade nyttjandeperioden med linjär avskrivning. Från 2016 tillämpas komponentavskrivningar på alla nya investeringar i enlighet med RKR R4 Materiella anläggningstillgångar. För befintliga anläggningstillgångar infördes komponentavskrivning från och med 2017. Sedan tidigare gäller denna uppdelning i allt väsentligt för kommunens VA-verksamhet. På tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten görs inga avskrivningar.

De kommunala bolagen tillämpar regler enligt Bokföringsnämndens allmänna råd *BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3)* för redovisningen av anläggningstillgångar och avskrivningar. I den finns anvisningar som motsvarar rekommendationen från Rådet för kommunal redovisning.

De vanligaste tillämpade avskrivningstiderna är:

Tillgång	Antal år	
	Kommunen	Bolagen
Fastigheter		
Byggnader inv. tom 2015	33	
<i>Byggnader inv. from 2016 (from 2014 för bolagen), komponenter:</i>		
Installationer (el, värme, ventilation, mm)	25	25–50
Stomme	50	70–100
Yttertak, fasad, fönster	35	35–50
Markanläggning	20	20–40
Garage		50
Övrigt (dörrar, målning, in- och utvändiga ytskikt, vitvaror, kyla)	15	
Gator och vägar		
Gator och vägar inv. tom 2015	33	
<i>Gator och vägar inv. from 2016 komponenter:</i>		
Väggkropp	50	

	Antal år	
Vägutrustning	20	
Stödmur, kantsten, etc.	30	
<i>Slitlagret på gatan/vägen olika per typ av gata:</i>		
Genomfartsväg	10	
Matargata	15	
Villagata	25	
Cirkulationsplats	5	
GCM-väg	20	
Övrigt		
<i>Vattenledningar:</i>		
Från och med 2008	75	
Till och med 2007	50	
Fjärrvärmeledningar		40
Värmepannor		10–25
Fiberledningar och kanalisation		20–30
Solcellsanläggning		20-25
Bilar, maskiner och inventarier	5–15	5–10
Större systems program/licenser	3–5	

Investeringsbidrag

Offentliga bidrag och anslutningsavgifter som är hänförliga till en investering tas upp som en förutbetalad intäkt och redovisas bland långfristiga skulder och intäktsförs på ett sätt som återspeglar investeringens nyttjande och förbrukning.

Bidrag till infrastruktur

Enligt LKBR får bidrag till statlig infrastruktur antingen redovisas som en kostnad i resultaträkningen eller tas upp i balansräkningen som "Bidrag till infrastruktur". Om bidraget tas upp i balansräkningen får kostnaden upplösas med enhetliga belopp under högst 25 år. Marks kommun har sedan 2023 två medfinansieringar i statlig infrastruktur som hanteras via balansräkningen. Den ena avser bidrag till Trafikverket för planläggning av förbifart Skene. Aktiverat belopp uppgår till 46,5 mnkr och fördelas som en kostnad över 25 år. Den andra medfinansieringen avser en gång- och cykelväg i Torestorps. Aktiverat belopp uppgår till 9 mnkr och fördelas som en kostnad över 5 år. Båda beloppen har räknats upp till 2023 års värde enligt Trafikverkets index för investering väg.

Leasing- och hyresavtal

Hyra av verksamhetsfastigheter där hyresperioden omfattar större delen av leasingobjektets ekonomiska livslängd ska redovisas som finansiell leasing enligt *RKR R5 Leasing*. Detta för att uppnå en neutral redovisning oavsett finansiering i form av leasing eller lån. Värdet av tillgångar som leasas genom finansiell leasing redovisas som en anläggningstillgång och skrivs av enligt samma princip som andra tillgångar. Förpliktelse att betala framtida leasingavgifter/hyror redovisas som en skuld. Den del av skulden som förfaller inom ett år redovisas som kortfristig skuld, resterande skuld redovisas som långfristig.

Marks kommun gjorde under 2022 en inventering av kommunens hyresavtal och klassificerade en del av dem som finansiell leasing. Viktiga principer till grund för klassificeringen har varit lång avtalstid eller förväntad nyttjandeperiod och att fastigheten har ett specialutförande som gör att den inte kan användas av någon annan utan väsentliga förändringar. Likaså om nuvärdet av framtida minimileasingavgifter överstiger 80 procent av fastighetens verkliga värde.

Totalt omfattas 26 hyresavtal varav merparten avser hyra av äldreboenden och LSS-boenden från kommunens dotterbolag Marks Bostads AB. Per 31 augusti 2024 är det bokförda värdet av kommunens anläggningstillgångar för leasade fastigheter 86,4 miljoner kronor och motsvarande leasingsskuld 107,6 miljoner kronor. Resultatpåverkan uppgår till +1,2 miljoner kronor.

Sedan tidigare har kommunens hyresavtal av fordon klassificerats som finansiell leasing och redovisats som tillgång och skuld i balansräkningen. Värdet av finansiell leasing lös egendom uppgår per 31 augusti till 27,5 miljoner kronor och omfattar 263 avtal.

Leasingavtal som inte klassificeras som finansiella är operationella och tas inte upp som anläggningstillgångar.

Personalkostnader

Periodisering av timlöner, övertid med mera görs inte då beloppen inte varierar så mycket mellan åren. Detta är ett avsteg från rekommendationen. Det innebär att kostnader för övertid, fyllnadstid, timlöner och andra ersättningar för augusti som betalas ut i september redovisas som en kostnad i september. Motsvarande princip gällde mellan augusti och september 2023, redovisningen innehåller därmed 12 månaders utfall.

Pensionsskuld

Kommunens pensionsskuld redovisas enligt den lagstadgade "blandmodellen", vilket innebär att pension som intjänats före år 1998 redovisas som ansvarsförbindelse utanför balansräkningen. I pensionsförpliktelse ingår också framtida förväntad särskild löneskatt. Utbetalningar avseende pensionsförmåner som intjänats före 1998 redovisas som kostnad i resultaträkningen.

Pensionsförmåner intjänade i pensionsavtal från och med år 1998 redovisas som en kostnad i resultaträkningen och en avsättning i balansräkning. Under avsättningar reserveras också särskild löneskatt motsvarande 24,26 procent av upptagen pensionsavsättning.

Regelverket som styr hur pensionsskulden värderas och beräknas kallas RIPS (Riktlinjer för beräkning av pensionsskuld).

Övriga avsättningar

Under övriga avsättningar redovisas avsättningar för bidrag till infrastruktur. Kommunen har under 2023 tecknat avtal om två medfinansieringar till Trafikverket. Avsättningarna är upptagna till belopp som bedöms krävas för att reglera förpliktelsen på balansdagen.

Taxefinansierad verksamhet

Enligt *Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster* ställs krav på en separat balansräkning för VA-verksamheten. I den mån avgiftsuttaget inom VA- och avfallsverksamheten överskrider självkostnaden minskas intäkten och överuttaget bokförs som en förutbetalad intäkt vilket är i enlighet med rekommendation från RKR.

Koncernredovisning

I en koncernredovisning är det önskvärt att de olika enheter som ingår tillämpar samma redovisningsprinciper.

De anvisningar som följer av regelverket i K3, som kommunens bolag tillämpar för redovisning av sina anläggningstillgångar, motsvarar rekommendationen från Rådet för kommunal redovisning som är införd i kommunens redovisning. Med undantag för skillnader i denna redovisning samt för redovisning av pensionskostnader och pensionsåtaganden är bedömningen att de olikheter som finns mellan kommunen och de kommunala bolagen inte påverkar redovisningen i någon väsentlig omfattning.

Avsättning för pensioner hanteras olika. Kommunen betalar ut den individuella delen till de anställda. Övriga pensionsåtaganden redovisas som en avsättning i balansräkningen eller som upplysning inom linjen, enligt den så kallade blandmodellen. De kommunala bolagen med anställd personal avsätter medel till Alecta eller KPA.

Ändringen av redovisningsprincip gällande finansiell leasing av fast egendom får begränsad påverkan i den sammanställda redovisningen. Merparten av hyresavtalen som klassificeras som finansiell leasing har kommunens dotterbolag som motpart och elimineras därmed i den sammanställda redovisningen.

4.2 Resultaträkning

Belopp i mnkr	Not	Delår 2023	Delår 2024	Utfall 2023	Budget 2024	Prognos 2024	Budgetavvikelse
Verksamhetens intäkter	1	298,1	333,0	493,7	540,2	557,5	17,3
Verksamhetens kostnader	2,3	-1 825,7	-1 899,1	-2 848,8	-2 957,9	-3 034,4	-76,5
Avskrivningar		-77,1	-86,7	-118,3	-113,1	-113,1	0,0
Verksamhetens nettokostnader		-1 604,7	-1 652,9	-2 473,5	-2 530,8	-2 590,0	-59,2
Skatteintäkter	4	1 205,0	1 235,6	1 814,2	1 859,6	1 856,3	-3,3
Uljämning	5	480,3	502,0	694,0	708,4	755,8	47,4
Verksamhetens resultat		80,6	84,8	34,7	37,2	22,1	-15,1
Finansiella intäkter	6	5,5	38,9	10,6	61,2	57,1	-4,1
Finansiella kostnader	7	-8,7	-44,4	-15,3	-72,9	-65,9	7,0
Resultat efter finansiella poster		77,4	79,3	29,9	25,5	13,3	-12,2
Extraordinära poster							
Årets resultat		77,4	79,3	29,9	25,5	13,3	-12,2

4.3 Balansräkning

BALANSRÄKNING	Not	Delårsutfall		Utfall	Budget	Prognos
		2023	2024	2023	2024	2024
Belopp i miljoner kr (mnkr)						
TILLGÅNGAR						
Anläggningstillgångar						
Immateriella anläggningstillgångar	8	0,6	0,5	0,7	0,0	0,8
Materiella anläggningstillgångar						
Mark, byggnader o tekniska anläggningar	9	2 217,6	2 267,5	2 247,1	2 482,5	2 758,9
Maskiner och inventarier	10	112,2	119,3	115,3	252,7	154,2
Pågående nyanläggningar	11	226,6	398,8	291,1	0,0	0,0
Finansiella anläggningstillgångar	12	130,7	1 531,7	1 531,7	1 560,2	1 566,7
Summa anläggningstillgångar		2 687,7	4 317,8	4 185,9	4 295,4	4 480,6
Bidrag till statlig infrastruktur	13	0,0	49,4	51,8	0,0	48,1
Omsättningstillgångar						
Förråd		1,7	1,8	1,8	1,0	1,8
Exploateringsområden	14	8,5	11,8	8,8	8,0	8,8
Fordringar	15	314,4	318,8	293,7	220,0	293,7
Kortfristiga placeringar		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kassa och bank	16	130,2	96,4	143,4	257,0	100,8
S:a omsättningstillgångar		454,8	428,8	447,7	486,0	405,1
SUMMA TILLGÅNGAR		3 142,5	4 796,0	4 685,4	4 781,4	4 933,8
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER						
Eget kapital	17	2 058,9	2 090,7	2 011,4	1 911,0	2 024,8
därav periodens resultat		77,4	79,3	29,9	25,5	13,3
I eget kapital ingår						
Naturvårdsfond		2,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultatutjämningsreserv		93,5	93,5	93,5	93,5	93,5
Avsättningar						
Avsättning för pensioner och särskild löneskatt	18	34,8	36,3	34,1	37,7	34,1
Övriga avsättningar	19	0,0	55,5	55,5	0,0	55,5
Summa avsättningar		34,8	91,8	89,6	37,7	89,6
Skulder						
Långfristiga skulder	20	576,1	2 150,1	2 082,1	2 249,8	2 317,1
Kortfristiga skulder	21	472,6	463,4	502,3	582,9	502,3
Summa skulder		1 048,7	2 613,5	2 584,4	2 832,7	2 819,4
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		3 142,4	4 796,0	4 685,4	4 781,4	4 933,8
PANTER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER						
Pensionsförpliktelser som inte upptagits bland skulder eller avsättningar (inkl. löneskatt)	22	632,8	645,0	622,1	624,1	633,5
-varav löneskatt		123,5	125,9	121,5	121,8	123,7
Övriga ansvarsförbindelser	23	1 415,6	12,8	13,3	13,0	12,8
SUMMA ANSVARSFÖRBINDELSER		2 171,9	783,7	756,9	758,9	770,0

4.4 Kassaflödesanalys

KASSAFLÖDESANALYS	Not	Delårsutfall		Utfall	Budget	Prognos
		2023	2024	2023	2024	2024
Belopp i miljoner kr (mnkr)						
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN						
Förändring av eget kapital (årets/periodens resultat)		77,4	79,3	29,9	25,5	13,3
<i>Justeringsposter:</i>						
Avskrivningar	8,9,10	77,1	86,7	118,3	113,1	113,1
Övrig förändring av anläggningstillgångar	9,1	-9,9	-4,6	-18,3	0,0	0,0
Avsättningar för pensioner	18	0,9	2,3	0,1	0,0	0,0
Övriga ej likviditetspåverkande poster		0,0	2,4	3,7	0,0	3,7
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		145,5	166,1	133,7	138,6	130,1
Förändring av rörelsekapital						
Ökn (-)/minskn (+) av förråd o varulager		-0,4	0,0	-0,5	0,0	0,0
Ökn (-)/minskn (+) av exploateringsomr	14	0,0	-3,0	-0,4	0,0	0,0
Ökn (-)/minskn (+) av kortfristiga fordringar		-12,4	-25,1	8,2	0,0	0,0
Ökn (+)/minskn (-) av kortfristiga skulder	21	-84,1	-38,9	-54,5	0,0	0,0
Förändring av rörelsekapital		-97,0	-67,0	-47,0	0,0	0,0
Kassaflöde från den löpande verksamheten		48,5	99,1	86,7	138,6	130,1
INVESTERINGSVERKSAMHETEN						
Investering i materiella anläggningstillgångar	8,9,10	-232,6	-232,0	-544,6	-250,0	-372,7
Pågående projekt	11		17,9	179,9	0,0	0,0
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	8,9,10	0,4	0,1	2,4	0,0	0,0
<i>Investering i finansiella anläggningstillgångar:</i>						
Förändring aktiekapital i kom. bolag+Västtrafik AB	12	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Inköp av andelar+kortfristiga finansiella placeringar	12	-3,4	0,0	-3,4	0,0	0,0
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-235,6	-214,0	-365,6	-250,0	-372,7
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN						
Förändring av långfristiga skulder	20	99,5	75,0	1 605,5	225,0	235,0
Förändring av långfristiga fordringar	12	0,0	-7,0	-1 401,0	0,0	-35,0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		99,5	67,9	204,5	225,0	200,0
Årets/periodens kassaflöde		-87,6	-47,0	-74,4	113,6	-42,6
Likvida medel vid årets början	16	217,8	143,4	217,8	143,4	143,4
Likvida medel vid årets slut	16	130,2	96,4	143,4	257,0	100,8

4.5 Noter Marks kommun

Not 1	Kommunen		
	jan-aug 2023	2023	jan-aug 2024
Verksamhetens intäkter (mnkr)			
Försäljningsintäkter	19,7	31,4	20,3
Taxor och avgifter	119,1	180,9	128,2
Hyror och arrenden	32,9	50,6	33,8
Bidrag	100,0	176,4	120,1
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	24,9	50,5	28,9
Exploateringsintäkter	1,1	1,4	1,5
Realisationsvinster	0,4	2,3	0,1
Övriga intäkter	0,0	0,1	0,1
Summa verksamhetens intäkter	298,1	493,7	333,0

Not 2	Kommunen		
	jan-aug 2023	2023	jan-aug 2024
Verksamhetens kostnader (mnkr)			
Löner och sociala avgifter	1 157,3	1 807,8	1 189,3
Pensionskostnader	121,1	181,9	140,5
Inköp av anläggnings- och underhållsmaterial	3,8	6,0	3,5
Bränsle, energi och vatten	29,0	42,7	30,3
Köp av huvudverksamhet	196,5	296,5	206,7
Lokal- och markhyror	47,1	70,5	49,7
Övriga tjänster	55,2	91,2	66,8
Lämnade bidrag	47,5	72,6	52,1
Realisationsförluster och utrangeringar	0,0	0,0	0,0
Bolagsskatt	0,0	0,0	0,0
Övriga kostnader	168,2	279,7	160,1
Summa verksamhetens kostnader	1 825,7	2 848,8	1 899,1

Not 3	Kommunen		
	jan-aug 2023	2023	jan-aug 2024
Jämförelsestörande poster (mnkr)			
Verksamhetsintäkter	298,1	493,7	333,0
Bidrag för merkostnader pga covid-19	0,0	0,0	0,0
Ersättning för extra sjuklönekostnader	0,0	0,0	0,0
Summa jämförelsestörande poster	0,0	0,0	0,0
<i>Verksamhetens intäkter exkl jämförelsestörande poster</i>	<i>298,1</i>	<i>493,7</i>	<i>333,0</i>
Verksamhetskostnader	1 825,7	2 848,8	1 899,1
Ökade kostnader pga covid-19	0,0	0,0	0,0
Ökade sjuklönekostnader inkl PO	0,0	0,0	0,0
Summa jämförelsestörande poster	0,0	0,0	0,0
<i>Verksamhetens kostnader exkl jämförelsestörande poster</i>	<i>1 825,7</i>	<i>2 848,8</i>	<i>1 899,1</i>

Not 4	Kommunen		
	jan-aug 2023	2023	jan-aug 2024
Skatteintäkter (mnkr)			
Preliminär skattebetalning	1 184,8	1 777,2	1 235,3
Preliminär slutavräkning innevarande år	12,8	27,8	6,2
Slutavräkningsdifferens föregående år	7,5	9,2	-6,0
Summa skatteintäkter	1 205,0	1 814,2	1 235,6
Avräkningsbelopp			
Preliminär slutavräkning, kronor per invånare	542	787	265
Slutavräkningsdifferens, kronor per invånare	212	260	-169

Not 5	Kommunen		
	jan-aug 2023	2023	jan-aug 2024
Inkomst- och kostnadsutjämning mm (mnkr)			
Generella statsbidrag	27,0	12,3	18,0
Utjämningsbidrag för inkomstutjämning	303,3	454,9	306,7
Regleringsavgift	55,0	82,6	71,9
Utjämningsbidrag för kostnadsutjämning	11,1	16,6	18,8
Strukturbidrag	0,0	0,0	0,0
Fastighetsavgift	62,4	95,2	68,3
Bidrag för LSS-utjämning	21,6	32,4	18,4
Summa inkomst- och kostnadsutjämning mm	480,3	694,0	502,0

Not 6	Kommunen		
	jan-aug 2023	2023	jan-aug 2024
Finansiella intäkter (mnkr)			
Ränta på likvida medel	2,3	3,7	4,5
Ränta på utlämnade lån till koncernbolagen	0,0	2,2	31,8
Övriga finansiella intäkter:			
Utdelningar	0,0	0,0	0,0
Dröjsmålsräntor på kundfakturor	0,1	0,2	0,1
Borgensavgifter/internränteavgifter	3,0	4,5	2,5
Övriga finansiella intäkter	0,0	0,0	0,0
<i>Summa övriga finansiella intäkter</i>	<i>3,1</i>	<i>4,7</i>	<i>2,6</i>
Summa finansiella intäkter	5,5	10,6	38,9

Not 7	Kommunen		
	jan-aug 2023	2023	jan-aug 2024
Finansiella kostnader (mnkr)			
Kostnadsräntor	6,2	12,8	41,7
Ränta på pensionslöften	2,5	2,6	2,7
Övriga finansiella kostnader	0,0	0,0	0,0
Summa finansiella kostnader	8,7	15,3	44,4

Not 8	Kommunen		
	jan-aug 2023	2023	jan-aug 2024
Immateriella anläggningstillgångar (mnkr)			
Ingående bokfört värde	0,8	0,8	0,7
Årets förändringar:			
+ inköp	0,0	0,2	0,0
- avskrivningar	-0,2	-0,2	-0,2
<i>Summa årets förändringar</i>	<i>-0,2</i>	<i>-0,1</i>	<i>-0,2</i>
Utgående bokfört värde	0,6	0,7	0,5
Anskaffningsvärde	2,2	2,4	2,4
Ackumulerade avskrivningar	-1,6	-1,7	-1,9
Bokfört värde	0,6	0,7	0,5

Not 9	Kommunen		
	jan-aug 2023	2023	jan-aug 2024
Mark, byggnader och tekniska anläggningar (mnkr)			
Ingående bokfört värde	2 038,7	2 038,7	2 247,1
Årets förändringar:			
+ inköp	238,5	299,7	86,2
- försäljningspris	-0,4	-2,4	0,0
+ reavinst	0,4	2,3	0,0
- reaförlust	0,0	0,0	0,0
- avskrivningar	-59,4	-91,0	-65,1
- nedskrivningar/återföring av nedskrivning	-0,1	-0,1	-0,8
+/- omklassificeringar	0,0	0,0	0,0
+/- övriga förändringar	0,0	0,0	0,0
<i>Summa årets förändringar</i>	<i>178,9</i>	<i>208,4</i>	<i>20,4</i>
Utgående bokfört värde	2 217,6	2 247,1	2 267,5
Anskaffningsvärde	2 912,7	2 973,9	3 060,1
Ackumulerade avskrivningar	-658,1	-689,7	-754,8
Ackumulerade nedskrivningar och andra värdeförändringar	-37,0	-37,1	-37,8
Bokfört värde	2 217,6	2 247,1	2 267,5

Not 10	Kommunen		
	jan-aug 2023	2023	jan-aug 2024
Maskiner och inventarier (mnkr)			
Ingående bokfört värde	110,2	110,2	115,3
Årets förändringar:	0,0	0,0	0,0
+ inköp	9,9	16,0	17,2
- försäljningspris	0,0	0,0	-0,1
+ reavinst	0,0	0,0	0,1
- reaförlust	0,0	0,0	0,0
- avskrivningar	-17,5	-26,7	-17,6
- nedskrivningar/återföring av nedskrivning	0,0	-0,2	0,0
+/- omklassificeringar	0,0	0,0	0,0
+/- övriga förändringar	9,6	16,1	4,4
<i>Summa årets förändringar</i>	<i>2,0</i>	<i>5,1</i>	<i>4,0</i>
Utgående bokfört värde	112,2	115,3	119,3
Anskaffningsvärde	461,0	470,5	488,7
Akkumulerade avskrivningar	-364,0	-370,1	-384,5
Akkumulerade nedskrivningar och andra värdeförändringar	15,2	14,9	15,1
Bokfört värde	112,2	115,3	119,3

Not 11	Kommunen		
	jan-aug 2023	2023	jan-aug 2024
Pågående projekt (mnkr)			
Ingående bokfört värde	242,4	242,4	291,1
Under året nedlagda utgifter	164,2	228,7	128,6
Under året överfört till mark, byggnader och tekniska anläggningar	-179,9	-179,9	-17,9
Under året nedskrivning, förändrat värde	0,0	0,0	-3,0
Utgående bokfört värde	226,6	291,1	398,8

Not 12	Kommunen		
	jan-aug 2023	2023	jan-aug 2024
Finansiella anläggningstillgångar (mnkr)			
Aktier och andelar			
Spinnerskan i Mark AB	95,0	95,0	95,0
Kommuninvest ek förening	33,5	33,5	33,5
SÅRF Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund	2,1	2,1	2,1
Övriga andelar	0,1	0,1	0,1
<i>Summa aktier och andelar</i>	<i>130,7</i>	<i>130,7</i>	<i>130,7</i>
Långfristiga fordringar			
Marks Energi AB	0,0	220,0	220,0
Marks Bostads AB	0,0	977,0	977,0
Spinnerskan i Mark AB	0,0	204,0	204,0
Övrigt	0,0	0,0	0,0
<i>Summa långfristiga fordringar</i>	<i>0,0</i>	<i>1 401,0</i>	<i>1 401,0</i>
Summa finansiella anläggningstillgångar	130,7	1 531,7	1 531,7

Not 13	Kommunen		
	jan-aug 2023	2023	jan-aug 2024
Bidrag till infrastruktur			
Bidrag till Trafikverket för planläggning av förbifart Skene	0	46,5	46,5
Akkumulerad upplösning	0	-1,9	-3,1
- varav årets upplösning	0	-1,9	-1,2
Summa bidrag förbifart Skene, upplöses på 25 år	0,0	44,6	43,4
Bidrag till Trafikverket för GC-väg Torestorp	0	9,0	9,0
Akkumulerad upplösning	0	-1,8	-3,0
- varav årets upplösning	0	-1,8	-1,2
Summa bidrag GC-väg Torestorp, upplöses på 5 år	0,0	7,2	6,0
Summa bidrag till infrastruktur	0,0	51,8	49,4

Not 14	Kommunen		
Exploateringsområden (mnkr)	jan-aug 2023	2023	jan-aug 2024
Verksamhetsområden	4,8	4,5	7,4
Bostadsområden	3,7	4,3	4,4
Summa exploateringsområden	8,5	8,8	11,8

Not 15	Kommunen		
Fordringar (mnkr)	jan-aug 2023	2023	jan-aug 2024
Kundfordringar	30,8	20,5	39,9
Fordringar hos anställda	0,2	0,1	0,2
Statsbidragsfordringar	89,1	96,6	101,4
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	174,6	150,0	159,6
Ingående mervärdeskatt	15,7	21,7	11,6
Avräkning med kommunala bolag	0,0	0,1	0,0
Avräkning stiftelser	0,1	0,0	0,1
Avräkning avfall	0,0	0,0	0,0
Övriga kortfristiga fordringar	3,7	4,7	5,9
Summa fordringar	314,4	293,7	318,8

Not 16	Kommunen		
Kassa och bank (mnkr)	jan-aug 2023	2023	jan-aug 2024
Handkassa	0,1	0,1	0,1
Bank	130,1	143,3	96,4
Summa kassa och bank	130,2	143,4	96,4

Not 17	Kommunen		
Eget kapital (mnkr)	jan-aug 2023	2023	jan-aug 2024
Resultatutjämningsreserv, Naturvårdsfond	95,6	93,5	93,5
Övrigt eget kapital	1 885,9	1 888,0	1 917,9
Årets resultat	77,4	29,9	79,3
Summa eget kapital	2 058,8	2 011,4	2 090,7

Not 18	Kommunen		
	jan-aug 2023	2023	jan-aug 2024
Avsättning för pensioner (mnkr)			
Ingående avsättning	33,9	33,9	34,1
Nya förpliktelser under året	0,7	2,2	1,8
varav:			
- Nyintjänad pension	0,0	-0,1	0,0
- Ränte- och basbeloppsuppräknig	0,0	2,5	0,0
- Ändring av försäkringstekniska grunder	0,0	0,0	0,0
- Pension till efterlevande	0,0	0,0	0,0
- Övrig post	0,7	-0,2	1,8
Årets utbetalningar	0,0	-2,1	0,0
Förändring av löneskatt	0,2	0,0	0,4
Summa avsättning för pensioner	34,8	34,1	36,3
Specifikation			
Särskild avtals-/ålderspension	0,0	2,5	0,0
Förmånsbestämd/kompl pension	0,0	12,5	0,0
Ålderspension	0,0	9,7	0,0
Pension till efterlevande	28,0	2,8	29,2
Summa pensioner	28,0	27,4	29,2
Löneskatt	6,8	6,6	7,1
Summa avsatt till pensioner	34,8	34,1	36,3
- därav pensioner till förtroendevalda	-	10,8	-
Antal visstidsförordnanden			
Politiker	1	1	1
Tjänstemän	0	0	0

Not 19	Kommunen		
	jan-aug 2023	2023	jan-aug 2024
Andra avsättningar			
Redovisat värde vid årets början	0,0	0,0	55,5
Nya avsättningar	0,0	55,5	0,0
lanspråktagna avsättningar	0,0	0,0	0,0
Förändring av nuvärdet	0,0	0,0	0,0
Utgående avsättning	0,0	55,5	55,5

Not 20	Kommunen		
	jan-aug 2023	2023	jan-aug 2024
Långfristiga skulder (mnkr)			
Långfristig upplåning i banker och kreditinstitut	300,0	1 801,0	1 876,0
Långfristig leasingskulld	122,2	123,2	114,3
Förutbetalda intäkter anslutningsavgifter	121,6	125,6	128,5
Förutbetalda intäkter offentliga investeringsbidrag	32,2	32,1	31,2
Övriga skulder parkeringsköp	0,3	0,2	0,1
Summa långfristiga skulder	576,1	2 082,1	2 150,1
Kapitalbindning långfristig upplåning			
' - förfalldatum inom 1 år	0,0	599,0	597,0
' - förfalldatum om 1 - 5 år	300,0	1 152,0	1 279,0
' - förfalldatum efter 5 år	0,0	50,0	0,0
Summa	300,0	1 801,0	1 876,0
Räntebindning långfristig upplåning			
' - förfalldatum inom 1 år	0,0	1 123,0	197,0
' - förfalldatum om 1 - 5 år	300,0	628,0	1 529,0
' - förfalldatum efter 5 år	0,0	50,0	150,0
Summa	300,0	1 801,0	1 876,0
Genomsnittliga räntebindningstid	3,4 år	1,16 år	1,78 år
Genomsnittlig räntenivå, %	1,99%	3,38%	3,01%

Not 21	Kommunen		
	jan-aug 2023	2023	jan-aug 2024
Kortfristiga skulder (mnkr)			
Kortfristig upplåning	0,0	0,0	0,0
Avräkning vatten och avlopp	0,0	0,0	0,0
Avräkning avfallshantering	0,0	0,0	0,0
Kortfristig leasingskuld	19,3	19,0	20,8
Avräkning med kommunala bolag	40,6	47,0	45,3
Leverantörsskulder	121,5	125,0	95,7
Moms och särskild punktskatt	4,6	0,8	4,8
Socialkontorets avräkningskonton	0,3	0,3	0,3
Övriga genomgångs- och avräkningskonton	1,8	16,5	32,9
Personalens källskatt och diverse avdrag	65,6	59,9	66,8
Semester- och övertidsskuld	61,7	108,1	63,4
Netto av periodiseringsposter 1516/2516	8,1	1,0	2,6
Skuld till VA-abonnenter	-8,4	-10,5	-15,4
Skuld till avfallsabonnenter	0,0	-0,7	1,5
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	157,5	136,0	144,7
Summa kortfristiga skulder	472,6	502,3	463,4

Not 22	Kommunen		
	jan-aug 2023	2023	jan-aug 2024
Pensionsförpliktelser som inte upptagits bland skulder eller avsättningar (mnkr)			
Ingående ansvarsförbindelse	493,1	493,1	500,6
Årets förändringar:			
Aktualisering	0,0	0,0	0,0
Övrig nyintjänad pension	0,0	-0,9	0,0
Ränteuppräknig	0,0	3,5	0,0
Basbeloppsuppräknig	0,0	36,9	0,0
Ändringar av försäkringstekniska grunder	0,0	0,0	0,0
Övrig post	16,2	3,0	18,5
Årets utbetalningar	0,0	-35,0	0,0
Summa pensionsförpliktelser	509,3	500,6	519,1
Löneskatt	123,5	121,5	125,9
Utgående ansvarsförbindelse	632,8	622,1	645,0

Not 23	Kommunen		
	jan-aug 2023	2023	jan-aug 2024
Övriga ansvarsförbindelser (mnkr)			
Borgensförpliktelser mot kommunens bolag:			
-Marks Bostads AB	977,0	0,0	0,0
-Marks Fastighets AB	6,0	6,0	5,5
-Marks Energi AB	220,0	0,0	0,0
-Spinnerskan i Mark AB	204,0	0,0	0,0
<i>S:a borgensförpliktelser mot kommunens bolag</i>	<i>1 407,0</i>	<i>6,0</i>	<i>5,5</i>
Borgens- och förlustansvar för egnahem och småhus med bostadsrätt	0,0	0,0	0,0
Övriga förpliktelser:			
-Bostadshus	0,0	0,0	0,0
-Idrotts- och ungdomsföreningar	0,5	0,5	0,5
-Fiberföreningar	5,6	4,3	4,3
- Örestens flygklubb	2,5	2,5	2,5
<i>Summa övriga förpliktelser</i>	<i>8,6</i>	<i>7,3</i>	<i>7,3</i>
Summa övriga ansvarsförbindelser	1 415,6	13,3	12,8

De redovisade beloppen avser aktuell låneskuld för de lån som kommunen gått i borgen för.

Marks kommun har i juli 1999 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelse. Samtliga 295 kommuner och regioner som per 2024-06-30 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser. Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemmarna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlem lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemmarnas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening. Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Marks kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2024-06-30 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelse till 624,2 miljarder kronor och totala tillgångar till 630,3 miljarder kronor. Marks kommuns andel av de totala förpliktelseerna uppgick till 2 260,5 miljoner kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 2 280,7 miljoner kronor.

Not 24	Kommunen		
	jan-aug 2023	2023	jan-aug 2024
Leasingavgifter			
Operationell leasing			
<i>Lös egendom (IT-utrustning, moduler etc.)</i>			
Inom 1 år	10,8	8,7	5,7
Senare än 1 år men inom 5 år	5,5	3,4	1,4
Senare än 5 år	0,0	0,0	0,0
Minimileaseavgifter	16,3	12,1	7,1
<i>Fast egendom (hyresavgifter fastigheter)</i>			
Inom 1 år	43,9	43,0	43,0
Senare än 1 år men inom 5 år	112,6	72,9	72,9
Senare än 5 år	12,2	5,5	5,5
Minimileaseavgifter	168,7	121,4	121,4
Minimileaseavgifter, totalt operationell leasing	185,0	133,5	128,5
Finansiell leasing			
<i>Lös egendom (fordon)</i>			
Totala minimileaseavgifter	25,4	29,8	29,1
Framtida finansiella kostnader	-1,1	-1,7	-1,6
Nuvärdet av minimileaseavgifterna	24,3	28,1	27,5
Minimileaseavgifterna förfaller enligt följande:			
Inom 1 år	9,7	9,3	10,8
Senare än 1 år men inom 5 år	14,6	18,9	16,6
Senare än 5 år	0,0	0,0	0,0
Minimileaseavgifter	24,3	28,1	27,5
<i>Fast egendom (fastigheter)</i>			
Totala minimileaseavgifter	135,4	131,2	122,7
Framtida finansiella kostnader	-18,2	-17,2	-15,1
Nuvärdet av minimileaseavgifterna	117,2	114,0	107,6
Minimileaseavgifterna förfaller enligt följande:			
Inom 1 år	9,6	9,7	10,0
Senare än 1 år men inom 5 år	37,1	36,2	34,2
Senare än 5 år	70,4	68,1	63,4
Minimileaseavgifter	117,2	114,0	107,6
Minimileaseavgifter, totalt finansiell leasing	141,5	142,2	135,1

4.6 Driftredovisning

Kommunens driftredovisning innehåller årets resultatpåverkande intäkter och kostnader vilka nedan redovisas som en nettointäkt (+) eller nettokostnad (-). En skillnad mot kommunens resultaträkning är att driftredovisningen innehåller interna poster (affärshändelser mellan kommunens nämnder) medan resultaträkningen enbart innehåller transaktioner med externa motparter. Det är därför driftredovisningen med fördel redovisas netto.

Belopp i miljoner kronor	Delårsutfall augusti		Utfall	Budget ink tillägg	Prognos	Budget-avvikelse
	2023	2024				
Fullmäktige, partistöd och revision	-3,5	-3,7	-5,8	-6,4	-6,4	0,0
Kommunstyrelsen	-124,6	-129,2	-190,8	-205,3	-205,3	0,0
Barn- och utbildningsnämnden	-692,9	-706,6	-1 031,0	-1061,8	-1 070,8	-9,0
Kultur- och fritidsnämnden	-62,9	-68,2	-98,0	-102,2	-102,2	0,0
Bygg- och miljönämnden	-14,5	-13,2	-19,4	-17,5	-17,5	0,0
Socialnämnden	-291,7	-301,3	-436,8	-431,4	-450,2	-18,8
Omsorgsnämnden	-385,0	-400,5	-567,8	-596,8	-590,0	6,8
Teknik- och servicenämnden	-44,4	-42,6	-67,2	-66,6	-67,6	-1,0
Valnämnden	-0,2	-2,7	-0,4	-2,6	-3,1	-0,5
Summa nämnder	-1 619,8	-1 668,1	-2 417,2	-2 490,6	-2 513,1	-22,5
Pensioner	-48,2	-54,0	-73,6	-50,1	-71,7	-21,6
Ks, medel för särskilda lönesatsningar	0,0	0,0	0,0	-7,8	-7,8	0,0
Lokalkostnader	0,0	0,0	0,0	-4,0	-4,0	0,0
Rivning- och nedskrivningskostnader	-4,1	-5,8	-8,6	0,0	-12,8	-12,8
Intäkt från internränta	16,0	20,5	24,6	28,4	30,6	2,2
Bästa barnkommun	0,0	0,0	-0,5	-2,5	-2,5	0,0
Framtidens arbetsplats	0,0	0,0	0,0	-1,0	-1,0	0,0
Bästa företagskommun	0,0	-0,1	0,0	-2,5	-2,5	0,0
Kommundirektörens utvecklingsmedel	0,0	0,0	0,0	-1,0	-1,0	0,0
Kommunreserven	0,0	-0,7	-2,1	-5,0	-4,0	1,0
Övriga verksamhetsposter	51,4	55,3	-3,9	5,3	-0,2	-5,5
Summa gemensamma kostnader/intäkter	15,1	15,2	-56,3	-40,2	-76,9	-36,7
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER	-1 604,7	-1 652,9	-2 473,5	-2 530,8	-2 590,0	-59,2

Årets budget

Budgeterat resultat är 25,5 miljoner kronor. Där verksamhetens nettokostnader är planerade till 2 530,8 miljoner kronor och finansiering med skatter, utjämning och finansiella poster ger 2 556,3 mnkr. I samband med beslut om aprilrapporten uppmanade kommunfullmäktige samtliga nämnder att fortsätta arbetet med sina anpassningsplaner för att inför 2025 ha möjlighet att bedriva verksamheten i nivå med kommunfullmäktiges tilldelade budgetramar.

Budgeten för 2024 fastställdes av kommunfullmäktige i juni 2023. Därefter har justeringar gjorts:

Kommunstyrelsens avsatta medel för osakliga löneskillnader har fördelats ut till barn- och utbildningsnämnden med 3,4 miljoner kronor, socialnämnden med 0,1 miljoner kronor, omsorgsnämnden med 0,1 miljoner kronor och kultur- och fritidsnämnden med 0,1 miljoner kronor. Enligt kommunstyrelsens beslut §153/2023.

Budget för skolskjuts mellan skola och korttidsboende har flyttats från socialnämnden till barn- och utbildningsnämnden avseende höstterminen 2024 med 0,4 miljoner kronor. Enligt kommunfullmäktiges beslut §49/2024.

Omsorgsnämndens budget har ökat med 8,0 miljoner kronor samtidigt som budgeterat belopp för utjämningsbidrag ändrats med motsvarande belopp. Justeringen avser del av mottaget statsbidrag för utökad bemanning av sjuksköterskor och minskat antal timanställda inom omsorgsnämndens verksamhetsområde. Enligt kommunfullmäktiges beslut §80/2024.

Valnämndens budget har utökats med 1,1 miljoner kronor samtidigt som budget för utjämningsbidrag ökat med motsvarande. Beloppet avser utbetalt statsbidrag för kommunernas medverkan vid 2024 års val till EU. Enligt kommunfullmäktiges beslut §125/2024.

Kultur- och fritidsnämndens budget avseende teknisk drift av Kaskad har ökat med 3,9 miljoner kronor samtidigt som budgeterat utjämningsbidrag ökat med motsvarande belopp. Enligt kommunfullmäktiges beslut §125/2024.

Teknik- och servicenämndens driftbudget avseende kapitalkostnader har utökats med 3,7 miljoner kronor

samtidigt som budgeterat utjämningsbidrag ökat med motsvarande belopp. Förändringen avser det ingångna medfinansieringsavtal för arbetet med vägplan till förbifart Skene samt anläggandet av en gång- och cykelväg i Torestorp. Enligt kommunfullmäktiges beslut §125/2024.

Ansvar för avtalet med Utväg Södra Älvsborg flyttas från kommunstyrelsen tillbaka till socialnämnden från och med verksamhetsåret 2024. Ram har växlats med 0,3 miljoner kronor från kommunstyrelsen till socialnämnden. Enligt kommunstyrelsens beslut §115/2024.

Verksamhetens nettokostnader januari-augusti

Nettokostnaderna har ökat med 48,1 mnkr/3,0 procent jämfört med delårsutfall 2023, varav nämnderna står för en ökning med 48,3 mnkr/3,0 procent. Det kan jämföras med motsvarande ökning för perioden mellan år 2022-2023 då nettokostnaderna ökade med 11,1 procent. Pensionskostnaderna räknas upp utifrån hur hög inflationen är. För nämnderna ger det en kostnad genom ett ökat personalomkostnadspålägg, vilket motsvarar 17 miljoner kronor av kostnadsökningen för perioden, samt för kommunens gemensamma verksamheter ger det ökade pensionskostnader i perioden med 5,8 miljoner kronor. Övriga kostnadsökningar är den årliga lönerrevisionen som gett en genomsnittlig ökning av personalkostnader med cirka 3,5 procent eller 45 miljoner kronor. På övriga omkostnader, varor och tjänster har inflationens påverkan på pris varit betydande även år 2024.

Prognos för 2024

Sammanlagt ger driftredovisningen en beräknad nettokostnad om 2 590,0 miljoner kronor vilket överstiger budget med 59,2 miljoner kronor.

Skatter och utjämningsbidrag samt finansiella poster beräknas ge intäkter med 2 603,3 miljoner kronor, vilket är 47,0 miljoner kronor utöver budget. Sammantaget blir kommunens prognos ett resultat på 13,3 miljoner kronor vilket är 12,2 miljoner kronor lägre än budgeterat resultat på 25,5 miljoner kronor.

Nämndernas arbete med anpassningar utifrån de ekonomiska resurserna är tydlig och har gett effekt på ekonomin. Samtliga nämnder har framtagna anpassningsplaner för att planera verksamheten inom tilldelade budgetramar. Flera nämnder har ett fortsatt anpassningsarbete framför sig där de största underskotten redovisas på socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden. Av underskottet i driftsredovisningen står nämndernas prognoser för 22,5 mnkr och gemensamma verksamheter för 36,7 mnkr.

Följande är en sammanfattning från nämndernas rapporter kring den ekonomiska prognosen:

Kommunstyrelsen beräknas följa tilldelad budgetram. I kommunstyrelsen ingår från 2023 även överförmyndarverksamheten.

Barn- och utbildningsnämnden rapporterar ett underskott om 9,0 miljoner kronor. Nämnden har sedan ett par år tillbaka en stor ekonomisk utmaning och arbetar enligt en anpassningsplan. Ekonomin har varit i fokus under året, inom alla enheter, vid personal- och verksamhetsplanering. Arbetet har gett tydliga effekter på det ekonomiska resultatet. Prognosen har förbättrats från rapportering efter april, då resultatet såg ut att bli ett underskott med 18 miljoner kronor. Utöver inflationens påverkan på det ekonomiska läget har nämnden också att anpassa sin organisation efter demografiska förändringar inom kommande år, där det redan nu är märkbart färre barn inskrivna i förskolan. Siktet är inställt på att verksamheten ryms inom ram för år 2025 med det tillfälliga tillskott nämnden fått i budgetram och som ger en tidsfrist för att skapa en hållbar verksamhet utifrån tillgängliga resurser.

Kultur- och fritidsnämndens prognos visar ett resultat enligt tilldelad ram. Flertalet åtgärder har vidtagits och består till största del av vakanshållning av tjänster och minskat användande av timanställda/vikarier, men också minskade inköp. Konsekvensen blir en minskad omfattning av verksamhet och utbud. För badhuset Kaskad har kommunfullmäktige i juni beslutat om en ökad budget om 3,9 miljoner kronor för driftkostnader.

Bygg- och miljönämnden beräknar att nettokostnaderna kommer att stämma överens med tilldelad ram. Nämnden har under året arbetat för att hitta en balans i ekonomin genom att öka intäkterna och bedömer att vidtagna åtgärder kommer att ge önskad effekt. Det finns också en restriktivitet vid personalplanering samt för övriga kostnader. Bygglovsverksamheten påverkas av lågkonjunkturen med en kraftig minskning av bygglovsärenden.

Socialnämnden rapporterar ett underskott om 18,8 miljoner kronor. Jämfört med rapporteringen i april är det en förbättring med 1,7 miljoner kronor. Framtagen handlingsplan börjar ge effekt på ekonomin inom funktionsstöd, men samtidigt har kostnadsökningar skett inom individ- och familjeverksamheten. Kostnader för personlig assistans och köpta platser överstiger budget. Utbetalt försörjningsstöd ökar jämfört med föregående år.

Omsorgsnämnden arbetar utifrån att generera ett överskott och inte förbruka den budgetreserv som nämnden planerat. En utökning av sjuksköterskor för att uppnå kriterierna för att erhålla statsbidrag drar

ner överskottet, intäkten går till kommunens redovisade skatteintäkter som generellt bidrag. Prognosen beräknas nu till ett överskott om 6,8 miljoner kronor, vilket är 2,2 miljoner kronor lägre jämfört med rapporten i april. Kostnaderna för vård- och omsorgsboende har ökat på grund av ökad vårdtyngd och arbetsmarknadsinsatser samt kostnader vid införande av nya internlarm.

Teknik- och servicenämndens helårsprognos överskrider årets budget med 1,0 miljoner kronor. I april rapporterades ett underskott om 5,2 miljoner kronor. I juni tilldelade kommunfullmäktige 3,7 miljoner kronor till nämnden för att täcka medfinansieringen av förbifart i Skene samt gång- och cykelväg i Torestorp. Avvikelsen är störst inom den internfinansierade verksamheten för kost och städ med -5,3 miljoner kronor. Resultatet vägs upp av överskott inom lokalförsörjning samt gata&park. Inom de ram- och internfinansierade verksamheterna genomförs stora och kraftiga anpassningar med varsel och omorganisering inom kost- och städverksamheten, minskat antal säsongsarbetare samt lägre ambitioner när det gäller grönyteskötseln inom gata och park samt vakanshållning av tjänster och minimering av driftunderhållskostnader inom lokalförsörjning. Det rapporterade underskottet förklaras av att nämnden tagit över så kallade samhällsfastigheter från kommunstyrelsen utan tillkommande budgetram.

Valnämnden redovisar 0,5 miljoner kronor utöver ram och kommer inte att kunna påverka sina kostnader under resterande del av året, då valet är genomfört.

Gemensamma verksamheter innefattar intäkter och kostnader som redovisas utanför nämnderna. Här ingår bland annat pensioner, kommunreserv, ram för lokalkostnader, rivningskostnader och förändring av semesterlöneskulden. Sammanlagt prognostiseras posterna till ett underskott mot budget om 36,7 miljoner kronor, där pensionskostnader är den största avvikelsen men även rivningskostnader för bland annat Ängshallen och Sätilla förskola bidrar till ett underskott.

4.7 Investeringsredovisning

Kommunens investeringsredovisning belastar inte resultatet direkt utan som avskrivningar/värdeminskningsavdrag över investeringens nyttjandeperiod.

Årets investeringsbudget är uppdelad i två delar där den skattefinansierade verksamheten utgör 318,6 mnkr efter ombudgetering från 2023 medan den taxefinansierade verksamhetens budget uppgår till 186,1 mnkr 2024.

Investeringar i skattefinansierad vht, mnkr	Projekt- total	Utfall tom 2023	Budget 2024	Utfall /aug	Prognos 2024	b2025/2026	År
Kommunstyrelsen	R		27,0	5,9	12,0	15,0	År
Barn- och utbildningsnämnden	R		15,0	9,9	12,0	5,0	År
Kultur- och fritidsnämnden	R		5,0	0,6	2,2	5,6	År
Socialnämnden	R		1,3	0,2	0,2	1,0	År
Omsorgsnämnden	R		1,7	1,5	1,7	1,0	År
<i>Teknik- och servicenämnden</i>							
Ram för gator, parker och GC	R		46,0	21,6	44,9	30	År
Ram för lokaler	R		65,4	23,1	54,6	45	År
Summa ramar	R		161,4	62,8	127,6	102,6	År
<i>Projekt med beslutad byggstart</i>							
Ängskolan etapp 1 7-9 + idrottshall	332,7	166,7	96,0	64,0	96,0	70,0	2022-2025
Kronogårdens förskola, Skene	50,0	18,6	31,4	24,5	27,6	--	2022-2024
Förskola Sätilla	50,0	0,2	29,8	13,6	29,8	20,0	2023-2025
<i>Projekt med beslutad projektering</i>							
Förskola och grundskola i Björketorp	(40,0)			(0,6)	(0,7)	(20,0)	2025-2026
Förskola och grundskola i Ubbhult	(60,0)			(0,5)	(0,5)	(30,0)	2025-2026
Summa investeringar			318,6	166,1	282,8		

**Tabellen visar ramar och projekt för innevarande år. En periodiserad budget och ett utfall per större investeringsprojekt, prognos för 2024 samt planerad budget.*

Investeringsutfallet efter årets första åtta månader uppgår till 165,3 mnkr. Prognosen uppgår till 282,8 mnkr vilket avviker med 35,8 mnkr från årets budget som uppgår till 318,6 mnkr efter ombudgetering och utökning av ramar. Störst beloppsmässig avvikelse prognostiseras för investeringar inom ny- och ombyggnation för lokaler, där beslut kring förskola och grundskola i Ubbhult och Björketorp pausats i beslut av Kommunfullmäktige i juni.

Investeringar i taxefinansierad vht, mnkr	Projekt- total	Budget 2024	Utfall /aug	Prognos 2024	b2025	b2026	År
Exploateringsinvesteringar	R	5,0	0,6	2,0	5,0	5,0	/år
Ombyggnad, befintliga anläggningar	R	25,0	14,9	24,9	25,0	25,0	/år
Skene Skog, va-ledn, pumpstn, damm	12,0	6,0	6,2	10,3	--	--	2024-2025
Utbyggnad av nya anläggningar	99,5	37,2	10,3	13,5	--	--	/år
Överföringsledningar, projekt	43,3	13,9	1,4	2,3	--	--	2018-20XX
Ombyggnad av befintliga tillgångar, projekt	238,5	95,0	14,0	31,3	--	--	2007-2027
Summa Va-investeringar	--	182,1	47,3	84,3	30,0	30,0	
Avfallsverksamhet, investeringsram	R	4,0	0,7	2,6	4,0	4,0	/år
Summa investeringsbudget, taxefinansierad	--	186,1	48,0	89,9	34,0	34,0	

I investeringsbudgeten för taxefinansierad verksamhet ryms både ramar för årligt underhåll och förnyelse, men också större projekt och utbyggnad.

Större projekt som avviker mer än 5 mnkr eller 10 procent från beslutad budget ska återrapporteras skyndsamt. Det finns projekt som är pågående och som ej har slutredovisats, med negativa avvikelser.

Projekt	Projekt -total	Utfall /aug	Prognos totalt	Pågår/avslutad
ÖFL Hajom mm	19,5	29,1	29,1	Avslutad
Utbyggnad ledningar Bonared, Hyssna	20,4	26,2	26,2	Avslutad
Risängs vattenverk	9,5	13,2	14,2	Pågår
Förnyelse ledningar Gästgivareg Skene	8,1	9,2	12,6	Pågår
Utbyggnad ledningar Almered	17,7	17,9	20,7	Pågår
Utbyggnad ledningar Hjortorp	6,7	8,2	8,2	Avslutad

Avslutade projekt i tabellen ska slutredovisas inom kort och en genomgång görs då av orsaker till budgetunderskott.

4.8 Uppföljning av vatten- och avloppsförslörjningsverksamheten

Belopp i mnkr	Utfall 2023	Utfall 31/8 2023	Utfall 31/8 2024	Prognos 2024	Budget 2024	Avvikelse
Intäkter						
Taxeintäkter	77,2	51,5	56,2	83,1	81,7	1,4
Periodiserade anslutn.avg	1,8	1,2	1,3	2,0	2,2	-0,2
Bidrag	3,0	0,2	0,0	0,0	0,4	-0,4
Övriga intäkter	10,9	5,8	6,6	9,2	9,2	0,0
Summa intäkter	92,9	58,7	64,1	94,3	93,5	0,8
Kostnader						
Personalkostnader	-24,1	-15,7	-16,3	-25,0	-25,0	0,0
Konsultkostnader	-3,0	-2,2	-1,0	-2,1	-3,1	1,0
Elkostnader	-9,8	-6,9	-7,1	-9,8	-9,8	0,0
Kemikaliekostnader	-2,3	-1,4	-1,5	-2,2	-2,2	0,0
Övriga kostnader	-34,1	-22,3	-19,8	-30,8	-30,2	-0,6
OH-kostnader	-4,6	-3,1	-2,2	-3,3	-4,6	1,3
Avskrivningar, övr	-13,2	-8,7	-9,4	-13,8	-14,3	0,5
Avskrivningar, ÖFL	-5,6	-3,7	-3,7	-5,6	-5,6	0,0
Räntor, övr	-4,1	-2,7	-4,6	-7,1	-7,8	0,7
Räntor ÖFL	-3,0	-2,0	-3,3	-5,0	-3,3	-1,7
Summa kostnader	-103,8	-68,7	-68,9	-104,7	-105,9	1,2
Resultat	-10,9	-10,0	-4,8	-10,4	-12,4	2,0

Prognosen för VA-verksamheten är ett resultat på -10,4 mnkr. Det är 2,0 mnkr bättre än det budgeterade resultatet på -12,4 mnkr. Avvikelsen mot budget är spridd på flera delar, och det är relativt små avvikelser på de flesta poster.

Det prognosticerade underskottet på -10,4 mnkr innebär att VA-verksamhetens ackumulerade underskott kommer att växa från -10,5 till -20,9 mnkr. En taxehöjning till 2025 på 9 procent samt ett skattetilskott på 6,5 mnkr, ihop med fortsatt återhållsamhet kring investeringarna, kommer att minska kommande års underskott och påbörja en återställning av det ackumulerade underskottet. I nämndplan 2025 görs en fördjupning kring det arbetet.

4.9 Sammanställd redovisning

Resultat- och balansräkning nedan avser Marks kommunkoncern, vilken består av Marks kommun och kommunens helägda bolagskoncern benämnd Spinnerskankoncernen. Spinnerskankoncernen i sin tur består av moderbolaget Spinnerskan i Mark AB samt de tre dotterbolagen Marks Bostads AB, Marks Energi AB och Marks Fastighets AB. Marks Bostads AB har i sin tur förvärvat Viskastrand AB som nu ingår som helägt dotterbolag till bostadsbolaget.

Resultaträkning, kommunkoncernen

Belopp i mnkr	Delår 2023	Delår 2024	Utfall 2023	Prognos 2024
Verksamhetens intäkter	490,4	527,0	789,4	853,1
Verksamhetens kostnader	-1 944,3	-2 022,3	-3 046,8	-3 234,5
Avskrivningar	-118,9	-128,5	-183,1	-177,4
Verksamhetens nettokostnader	-1 572,8	-1 623,8	-2 440,5	-2 558,8
Skatteintäkter	1 205,0	1 235,6	1 814,2	1 856,3
Uljämning	480,3	502,0	694,0	755,8
Verksamhetens resultat	112,5	113,8	67,7	53,3
Finansiella intäkter	2,8	5,0	4,5	6,3
Finansiella kostnader	-21,2	-29,1	-33,2	-45,3
Resultat efter finansiella poster	94,1	89,7	38,9	14,3
Extraordinära poster	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets resultat	94,1	89,7	38,9	14,3

Balansräkning, kommunkoncernen

BALANSRÄKNING	Delårsutfall		Utfall	Prognos
Belopp i mnkr	2023	2024	2023	2024
TILLGÅNGAR				
<u>Anläggningstillgångar</u>				
Immateriella anläggningstillgångar	1,9	1,7	2,0	2,3
Materiella anläggningstillgångar				
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	3 739,1	3 778,1	3 794,0	4 316,0
Maskiner och inventarier	120,3	126,6	123,8	162,6
Pågående nyanläggningar	283,0	474,5	315,8	82,5
Finansiella anläggningstillgångar	42,4	41,8	42,3	41,7
Summa anläggningstillgångar	4 186,7	4 422,7	4 277,9	4 605,1
Bidrag till infrastruktur	0,0	49,4	51,8	48,1
<u>Omsättningstillgångar</u>				
Förråd	17,8	17,3	15,3	14,9
Exploateringsområden	8,5	11,8	8,8	8,8
Fordringar	339,7	343,2	319,8	319,0
Kortsiktiga placeringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Kassa och bank	130,8	97,0	144,0	101,5
Summa omsättningstillgångar	496,8	469,2	487,9	444,2
SUMMA TILLGÅNGAR	4 683,5	4 941,3	4 817,6	5 097,4
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER				
Eget kapital	2 189,2	2 223,8	2 134,1	2 148,4
varav årets resultat	94,1	89,7	38,9	14,3
Avsättningar				
Avsättning för pensioner och särskild löneskatt	34,8	36,3	34,1	34,1
Övriga avsättningar	50,3	109,9	109,8	116,3
Summa avsättningar	85,1	146,2	143,9	150,4
Skulder				
Långfristiga skulder	1 914,8	2 095,7	2 022,5	2 265,0
Kortfristiga skulder	494,4	475,6	517,1	533,6
Summa skulder	2 409,2	2 571,3	2 539,6	2 798,6
Summa avsättningar och skulder	2 494,3	2 717,5	2 683,5	2 949,0
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	4 683,5	4 941,3	4 817,6	5 097,4

5 Övrigt

5.1 Verksamhetsberättelse

Nämnders och styrelser delårsrapporter (verksamhetsberättelser) finns att läsa på www.mark.se.

5.2 Utlåtande över delårsrapporten

Valda revisorer ska bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål i den ekonomiska förvaltningen som kommunfullmäktige beslutat om i årsbudgeten och i flerårsplanen.

Revisorernas uttalande avges i den bedömning som de avlämnar till kommunfullmäktige i samband med att delårsrapporten behandlas av kommunfullmäktige.